

Київський національний торговельно-економічний університет
Кафедра публічного управління та адміністрування

ВИПУСКНА КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА
на тему:

РЕАЛІЗАЦІЯ ДЕРЖАВНИХ ПРОЕКТІВ І ПРОГРАМ

Студента 2 курсу, 5 м групи,
спеціальності 281 «Публічне
управління та адміністрування»
спеціалізації «Публічне
управління та адміністрування»

(підпис студента)

Писаревського
Артема Петровича

Науковий керівник
кандидат економічних наук, доцент

(підпис керівника)

Головня
Юлія Ігорівна

Гарант освітньої програми
кандидат економічних наук, доцент

(підпис гаранта)

Дьяченко
Ольга
Володимирівна

Київ 2021

Київський національний торговельно-економічний університет

Факультет економіки, менеджменту та психології
Кафедра публічного управління та адміністрування
Освітній ступінь: магістр
Спеціальність: публічне управління та адміністрування
Спеціалізація: публічне управління та адміністрування

Затверджую
Зав. кафедри

«20» січня 2021 р.

**Завдання
на випускню кваліфікаційну роботу (проект)
студентові**

Писаревському Артему Петровичу

(прізвище, ім'я, по батькові)

1. Тема випускної кваліфікаційної роботи (проекту): **«Реалізація державних проектів і програм»** (за матеріалами Міністерства економіки України)

Затверджена наказом ректора від «28» грудня 2020 р. № 3940

2. Строк здачі студентом закінченої роботи (проекту): 22.10.2021

3. Цільова установка та вихідні дані до роботи (проекту)

Мета роботи (проекту): Дослідження теоретико-методичних основ реалізації державних проектів як бази реалізації політики сталого розвитку в Україні, а також обґрунтування шляхів її удосконалення.

Об'єкт дослідження: є процес реалізації державних проектів та програм за матеріалами Міністерства економіки України.

Предмет дослідження: виступають теоретичні, методичні та практичні аспекти реалізації державних проектів та програм.

4. Зміст випускної кваліфікаційної роботи (проекту) (перелік питань за кожним розділом):

ЗМІСТ

<u>ВСТУП</u>	2
<u>РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ РЕАЛІЗАЦІЇ ДЕРЖАВНИХ ПРОЕКТІВ ТА ПРОГРАМ</u>	6
1.1. Проектний підхід, його місце та роль в публічному управлінні.....	6
1.2. Механізм розроблення та реалізації державних цільових проектів і програм.....	13
<u>РОЗДІЛ 2. ДОСЛІДЖЕННЯ ОСОБЛИВОСТЕЙ РЕАЛІЗАЦІЇ ДЕРЖАВНИХ ПРОЕКТІВ ТА ПРОГРАМ</u>	20
2.1. Аналіз проектної діяльності Міністерства економіки України.....	20
2.2. Оцінка ефективності виконання державних цільових проектів та програм	289
<u>РОЗДІЛ 3. НАПРЯМКИ ВДОСКОНАЛЕННЯ РЕАЛІЗАЦІЇ ДЕРЖАВНИХ ПРОЕКТІВ ТА ПРОГРАМ</u>	391
3.1. Основні проблеми реалізації державних проектів та програм в Україні.....	391
3.2. Шляхи вдосконалення реалізації державних проектів та програм із урахуванням зарубіжного досвіду.....	447
<u>ВИСНОВКИ</u>	590
<u>СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ</u>	64
<u>ДОДАТКИ</u>	71

5. Календарний план виконання роботи (проекту)

№ пор.	Назва етапів випускної кваліфікаційної роботи (проекту)	Строк виконання етапів роботи	
		за планом	фактично
1	Визначення напрямку дослідження та затвердження теми випускної кваліфікаційної роботи	до 13.11.2020	до 13.11.2020
2	Затвердження плану та завдання випускної кваліфікаційної роботи	до 20.01.2021	до 20.01.2021
3	Представлення на рецензування науковому керівнику рукопису першого розділу випускної кваліфікаційної роботи	до 16.04.2021	до 16.04.2021
4	Представлення на рецензування науковому керівнику рукопису другого розділу випускної кваліфікаційної роботи	до 14.06.2021	до 14.06.2021
5	Представлення на рецензування науковому керівнику рукопису третього розділу випускної кваліфікаційної роботи	06.09.2021	06.09.2021
6	Представлення закінченої випускної кваліфікаційної роботи на кафедрі	до 22.10.2021	до 22.10.2021
7	Проведення попереднього захисту випускних кваліфікаційних робіт	25.10-05.11.2021	25.10-05.11.2021
8	Зовнішнє рецензування ВКР	08.11-12.11.2021	08.11-12.11.2021
9	Подача роботи завідувачу кафедри	15.11-19.11.2021	15.11-19.11.2021
10	Захист випускної кваліфікаційної роботи	За графіком	За графіком

6. Дата видачі завдання «20» січня 2021 р.

7. Науковий керівник випускної кваліфікаційної роботи (проекту)

Головня Юлія Ігорівна

(прізвище, ініціали, підпис)

8. Керівник проектної групи (гарант освітньої програми) Дьяченко О.В.

9. Завдання прийняв до виконання студент Писаревський Артем Петрович

(прізвище, ініціали, підпис)

10. Відгук наукового керівника випускної кваліфікаційної роботи (проекту):

Випускна кваліфікаційна робота характеризується актуальністю та своєчасністю, оскільки присвячена питанням реалізації державних проектів і програм і виконана за матеріалами Міністерства економіки України. Робота відповідає затвердженій темі, виконана відповідно до завдання, мету дослідження досягнуто.

У роботі проаналізовані теоретичні аспекти реалізації державних проектів та програм, механізм розроблення та реалізації державних цільових проектів і програм. Проведено аналіз проектної діяльності Міністерства економіки України та здійснено оцінку ефективності виконання державних цільових проектів та програм. Також визначені основні проблеми реалізації державних проектів та програм в Україні та шляхи їх вдосконалення з урахуванням зарубіжного досвіду.

У процесі дослідження здобувач продемонстрував достатній рівень володіння методологією наукових досліджень, вміння використовувати сучасні методи оброблення інформації.

Випускна кваліфікаційна робота Писаревського Артема Петровича виконана у повному обсязі, відповідає встановленим вимогам та рекомендується до захисту з позитивною оцінкою.

Науковий керівник випускної кваліфікаційної роботи (проекту) _____
(підпис, дата)

Відмітка про попередній захист Дьяченко Ольга Володимирівна _____
(підпис, дата)

11. Висновок про випускну кваліфікаційну роботу (проект):

Випускна кваліфікаційна робота (проект) студента Писаревського Артема Петровича може бути допущена до захисту екзаменаційній комісії.

Керівник проектної групи (гарант освітньої програми): Дьяченко О.В. _____
(підпис)

Завідувач кафедри: Новікова Н.Л. _____
(підпис)

«19» листопада 2021 р.

ЗМІСТ

ВСТУП	2
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ РЕАЛІЗАЦІЇ ДЕРЖАВНИХ ПРОЕКТІВ ТА ПРОГРАМ.....	6
1.1. Проектний підхід, його місце та роль в публічному управлінні.....	6
1.2.Механізм розроблення та реалізації державних цільових проектів і програм	13
РОЗДІЛ 2. ДОСЛІДЖЕННЯ ОСОБЛИВОСТЕЙ РЕАЛІЗАЦІЇ ДЕРЖАВНИХ ПРОЕКТІВ ТА ПРОГРАМ.....	20
2.1. Аналіз проектної діяльності Міністерства економіки України.....	20
2.2.Оцінка ефективності виконання державних цільових проектів та програм	289
РОЗДІЛ 3. НАПРЯМКИ ВДОСКОНАЛЕННЯ РЕАЛІЗАЦІЇ ДЕРЖАВНИХ ПРОЕКТІВ ТА ПРОГРАМ.....	391
3.1.Основні проблеми реалізації державних проектів та програм в Україні	391
3.2.Шляхи вдосконалення реалізації державних проектів та програм із урахуванням зарубіжного досвіду.....	447
ВИСНОВКИ.....	590
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	64
ДОДАТКИ.....	71

ВСТУП

Актуальність теми. Сучасний стан економічного розвитку нашої країни вимагає застосування на практиці значної кількості різних інструментів державного управління. До найбільш відпрацьованих засобів реалізації державної політики, які спрямовані на досягнення сталого розвитку країни в довгостроковій перспективі, відносяться державні проекти та програми. Саме за допомогою них можливо здійснити забезпечення необхідної концентрації економічних, виробничих та фінансових ресурсів на найбільш визначних напрямках розвитку країни, відповідно державні проекти та програми надають змогу зосередити ресурси для вирішення певної проблеми, об'єднати зусилля усіх зацікавлених сторін та окреслити довгострокові цілі з метою розробки стратегії на довгостроковий період. Не маючи визначену стратегію розвитку, не визначивши пріоритети державної політики, не знаючи в якому напрямку розбудовувати державу, не можна забезпечити благополучне майбутнє.

В даному напрямку є чимало проблем, оскільки сьогодні державні цільові програми фактично є формальними документами з декларацією про наміри: не відбувається дотримання пріоритетності проблем, програми не містять оцінки ефективності їх реалізації, прогнозні обсяги фінансування не узгоджуються з реальними можливостями тощо, тому вкрай важливо дослідити особливості реалізації державних проектів та програм на сучасному етапі. В контексті зазначеного вище тема даної статті є надзвичайно актуальною.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Теоретичні та практичні засади організації та реалізації державних проектів та програм досліджували такі науковці, як: О.Амоша, С.Буковинський, В.Войцехівська, А. Гальчинський, В.Геець, А.Галюта, Н.Гринчук, О.Деревчук, Н.Дорош, В. Задорожній, М.Кизима, А.Максюта, К.Павлюк, Н.Рубан, О.Самошкін, І.Стефанюк, В.Трайтлі, І.Чугунов, О.Шевчук Г.Феденко, І.Щербина та багато інших. Незважаючи на численність досліджень даної проблеми, варто відзначити їх нестачу в напрямку реалізації державних проектів та програм за матеріалами Міністерства розвитку економіки,

торгівлі та сільського господарства України, що ще раз доводить актуальність теми обраної статті.

Метою випускної кваліфікаційної роботи є дослідження теоретико-методичних основ реалізації державних проектів як бази реалізації політики сталого розвитку в Україні, а також обґрунтування шляхів її удосконалення. Відповідно до зазначеної мети в роботі були поставлені наступні **завдання**:

- з'ясувати сутність проектного підходу, його місця та ролі в публічному управлінні;
- дослідити механізм розроблення та реалізації державних цільових проектів і програм;
- проаналізувати проектну діяльність Міністерства економіки України;
- здійснити оцінку ефективності виконання державних цільових проектів та програм;
- виокремити основні проблеми реалізації державних проектів та програм в Україні;
- обґрунтувати напрямки вдосконалення реалізації державних проектів та програм із урахуванням зарубіжного досвіду.

Об'єктом дослідження є процес реалізації державних проектів та програм (за матеріалами Міністерства економіки України).

Предметом дослідження виступають теоретичні, методичні та практичні аспекти реалізації державних проектів та програм.

Методи дослідження. Під час дослідження були використані загальнонаукові методи пізнання: методи теоретичного узагальнення, для теоретичного бачення різних позицій проблеми використовується аналіз та синтез, групування, для визначення напрямків реалізації державних проектів та програм було використано метод статистичного аналізу, порівняння, метод системного аналізу, графічний та табличний методи. Інформаційною базою дослідження є результати досліджень вітчизняних і зарубіжних вчених, що досліджували дане питання, матеріали періодичних видань, матеріали Міністерства розвитку

економіки, торгівлі та сільського господарства України, інформаційні ресурси мережі Інтернет.

Апробація результатів дослідження. За результатами дослідження була опублікована наукова стаття «Особливості реалізації державних проектів і програм» (за матеріалами Міністерства розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства України) // Публічне управління та адміністрування в умовах суспільних трансформацій: зб. наук. ст. студ. відп. ред. Н. Л. Новікова. – К.: Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2020. - С. 179-185.

Структура роботи. Випускна кваліфікаційна робота складається зі вступу, трьох розділів, висновків та списку використаних джерел. Загальний обсяг роботи становить 81 сторінку, в т. ч. список використаних джерел - 6 сторінок, 50 найменувань. В роботі використано 19 таблиць та 21 рисунок.

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ РЕАЛІЗАЦІЇ ДЕРЖАВНИХ ПРОЕКТІВ ТА ПРОГРАМ

1.1. Проектний підхід, його місце та роль в публічному управлінні

Сьогодні проекти, програми та стратегії розвитку визнаються найважливішими елементами досягнення стратегічних цілей, без реалізації яких важко уявити розвиток будь-якого суб'єкта господарювання, проектний підхід та програмне планування також широко та успішно використовуються на всіх рівнях публічного управління.

Поширеною формою застосування проектного підходу в публічному управлінні є формування та реалізація державних цільових програм. Зазначимо, що правовою основою державного планування та прогнозування економічного та соціального розвитку України є Конституція України, Господарський кодекс, Закони України «Про державні цільові програми» [19], «Про державне прогнозування та розроблення програм економічного та соціального розвитку України» [20] та ін.

Перед тим як досліджувати механізм розроблення та реалізації державних проектів і програм, вважаємо за доцільне зупинитися на основних поняттях дослідження. Закон України «Про державні цільові програми» [19], визначає їх як комплекс взаємопов'язаних завдань і заходів, що спрямовуються на вирішення найбільш важливих проблем розвитку держави, окремих галузей економіки або адміністративно-територіальних одиниць, здійснюються з використанням коштів Державного бюджету України та узгоджені за строками виконання, складом виконавців, ресурсним забезпеченням [19].

В науковій літературі відсутнє одностайне розуміння вченими сутності державних проектів та програм (табл.1.1).

Таблиця 1.1

Трактування сутності державних програм та проектів в науковій літературі

Автор	Трактування поняття
І.Петренко [27]	Державна цільова програма – це законодавчо закріплений план дій органів державної влади, який передбачає здійснення управлінської діяльності, спрямованої на досягнення поставлених цілей державної політики в тій чи іншій сфері суспільного життя.
Т.В. Маматова [15, с.11]	Програма – це сукупність проектів, пов'язані єдиною метою та змістом.
Чистов С.М. Никифоров А.Є. Куценко Т.Ф.[29]	Державна цільова програма – це документ, у якому міститься визначений за ресурсами, виконавцями та строками здійснення комплекс заходів, спрямованих на досягнення цілей.
М. Я. Азаров, Ф. О. Ярошенко, А. І. Амоша [1, с. 39]	Державна програма - установлення певної послідовності етапів, порядку й механізмів керування процесом послідовного досягнення мети рішення проблеми.
Лісничук О.А. [13]	Програма – комплекс завдань і заходів, пов'язаних за ресурсами, виконавцями та термінами, який спрямовано на реалізацію важливої проблеми найбільш ефективними шляхами в чітко встановлені терміни.
A Guide to the Project Management Body of Knowledge [48]	Програма - група пов'язаних один з одним проектів, підпрограм і заходів програми, що координуються для отримання загального ефекту, який не можливо було б отримати за умов реалізації проектів окремо.
Т.В. Маматова [15, с.6]	Проект – системний засіб управління цілями.
Г. Керзнер [49]	Проект - ряд заходів, які мають конкретні цілі, що мають бути виконані, з чітко визначеним початком і кінцем, що мають обмежений бюджет і використовують людські та матеріальні ресурси.
A Guide to the Project Management [48]	Проект-єдиний процес, який складається із сукупності скоординованих та контрольованих видів робіт з датами початку та закінчення, виконуваний задля досягнення мети, що відповідає конкретним вимогам, і містить обмеження щодо строку, вартості та ресурсів.

Джерело: розроблено автором за даними [27; 15; 1; 13; 49; 48;].

Таким чином, аналіз наукової літератури дозволяє навести власне визначення досліджуваних понять. В рамках подальшого дослідження будемо розуміти державну програму як погоджені за термінами проведення та виконавцями обґрунтовані завдання та заходи економічного, соціального, організаційного, технічного, наукового характеру, що спрямовані на позитивні результати розвитку держави та суспільства, при цьому ресурси та їх джерела є чітко визначеними. В свою чергу, проектом вважатимемо засіб управління цілями, проект може бути або не бути частиною програми, проте програма завжди містить проекти.

Таким чином між сутністю програми та проекту є чітке розмежування, більш чітко це показано в визначенні даних понять Європейською Комісією, яка відзначає, що «проект є першим підрозділом програми» [49]. Відповідно, програми являють собою численні заходи, що здійснюються протягом більш тривалих періодів часу з метою досягнення певних цілей, порівняно з проектами, які розробляються протягом більш короткого і фіксованого періоду часу. Програма є групою проектів, які спрямовані на отримання вигод, що не можуть бути досягнуті окремими проектами. Тому програми представляють собою портфель додаткових проектів [33, с.148].

Стосовно проектів існують наступні їх особливості, пов'язані саме з публічним управлінням:

- існує нормативно-правова база, що регулює діяльність державних установ, які виконують проекти, зазначені норми є більш деталізовані, ніж ті, що регулюють діяльність бізнесу;
- існує значна кількість учасників, які задіяні в проекті, вони є підзвітними суспільству;
- використовуються державні ресурси для здійснення проектів;
- існують труднощі при визначенні пріоритетності проектів;
- існують відмінності в оцінці проектів або організаційній спроможності реалізувати проекти, внаслідок того, що різні цілі оцінки можуть призводити до різних результатів.

Крім того, відмінністю проектів публічної сфери від бізнес-проектів є те, що вони не завжди передбачають отримання ефекту у вигляді позитивних фінансових потоків від інвестицій, ефект може бути суто соціальний [15, с.7].

Визначивши особливості та відмінності проектів в державному управлінні, з'ясуємо особливості та загальні характеристики державних програм (рис.1.1).

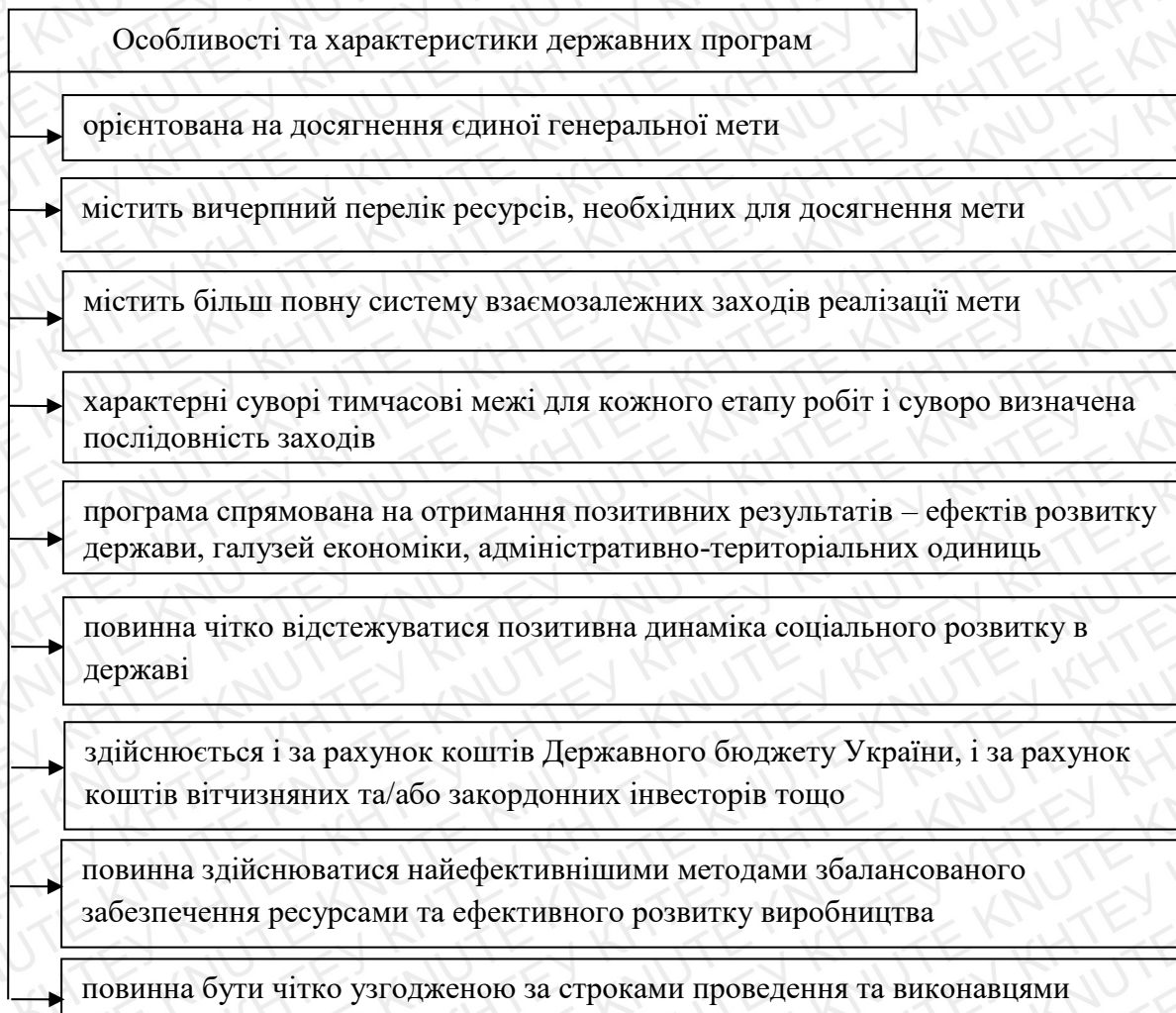

Рис.1.1. Особливості та загальні характеристики державних програм

Джерело: розроблено автором на підставі [3]

Отже, державна програма має бути цільовою та характеризується адресністю та єдністю мети, повинна фіксувати комплекс завдань та заходів, які обумовлені метою, зорієнтована на поставлену проблему, забезпечена ресурсами, повинна містити конкретні терміни виконання, спрямована на досягнення запланованих результатів, містить ефект від виконання.

Як немає єдності серед науковців у розумінні сутності державних проектів та програм, немає її і у здійсненні їх класифікації. Варто відзначити, що Закон України «Про державні цільові програми» [19] визначає два критерії їх класифікації: за спрямованістю та за ступенем охоплення.

В науковій літературі також представлена більш широка класифікація

державних програм, в ній виокремлені наступні ознаки: термін та масштаб дії, дієвість, способи реалізації, рівень інноваційної складової, характер дії, джерела фінансування тощо. Отже, враховуючи усі критерії наведемо узагальнену схему класифікації державних цільових програм (табл.1.2).

Таблиця 1.2

Узагальнена класифікація державних програм

Ознака класифікації	Види цільових програм (ЦП)
За спрямованістю	соціальні, економічні, наукові, екологічні, змішані
За ступенем охоплення	загальнодержавні програми розвитку програми розв'язку інших проблем.
За терміном дії	короткострокові (1-2 роки); середньострокові (2-5 років); довгострокові (5 і більше років)
За масштабом дії	державні; регіональні; місцеві; локальні; змішані
За дієвістю	чинні, не діючі
За способом реалізації	спрямовані на фінансування заходів; спрямовані на компенсацію витрат; спрямовані на надання зворотної фінансової допомоги; спрямовані на надання пільгових кредитів; спрямовані на стимулювання виробництва
За характером дії	структурні; кон'юнктурні
За рівнем інноваційної складової	спрямовані на впровадження новацій; інші
За джерелами фінансування	профінансовані з державного бюджету; профінансовані з місцевих бюджетів; змішані
За ефективністю фінансування	самоокупні, дотовані
За пріоритетністю	першочергові, тимчасово відкладені
За основним призначенням	повне і ефективне використання виробничого потенціалу, формування територіально – виробничих комплексів, згладжування відмінностей за показниками рівня розвитку і умов життя, створення нових виробництв і робочих місць

Джерело: розроблено автором на підставі [3;4]

Вважаємо за доцільне деякі види програм розглянути більш детально. Отже, за спрямованістю виділяють економічні, наукові, науково-технічні, соціальні, національно-культурні, екологічні, оборонні, правоохоронні державні програми, сутність кожної з них показана на рис.1.2.

Класифікація державних цільових програм за спрямованістю	
економічні	спрямовані на розв'язання комплексних галузевих і міжгалузевих проблем виробництва, підвищення його ефективності та якісних характеристик, забезпечення ресурсозбереження, створення нових виробництв, розвиток виробничої кооперації
наукові	метою яких є забезпечення виконання фундаментальних досліджень у галузі природничих, суспільних і технічних наук
науково-технічні	розробляються для розв'язання найважливіших науково-технічних проблем, створення принципово нових технологій, засобів виробництва, матеріалів, іншої наукоємної та конкурентоспроможної продукції
соціальні	передбачають розв'язання проблем підвищення рівня та якості життя, проблем безробіття, посилення соціального захисту населення, поліпшення умов праці, розвиток охорони здоров'я та освіти
національно-культурні	спрямовані на розв'язання проблем національно- культурного розвитку, збереження національно- культурної спадщини, задоволення інтелектуальних та духовних потреб людини
екологічні	здійснення загальнодержавних природоохоронних заходів, запобігання катастрофам екологічного характеру та ліквідація їх наслідків
оборонні	розробляються з метою посилення обороноздатності держави
правоохоронні	спрямовані на забезпечення правоохоронної діяльності, боротьби із злочинністю та державної безпеки

Рис.1.2. Класифікація державних цільових програм за спрямованістю

Джерело: [3, с.184]

За ступенем охоплення вони поділяються на: загальнодержавні програми розвитку України та програми розв'язку інших проблем.

Загальнодержавні програми розвитку України являють собою загальнодержавні програми економічного, соціального, науково-технічного, національно-культурного розвитку, охорони навколишнього середовища, що охоплюють всю територію країни або переважну більшість її регіонів, виконуються на довгостроковій основі та реалізуються центральними і місцевими органами

виконавчої влади. В свою чергу, програми розв'язку інших проблем являють собою програми, які мають за мету розв'язати окремі проблеми розвитку економіки та суспільства, а також проблеми розвитку певних галузей економіки і адміністративно-територіальних одиниць, що потребують підтримки держави.

Доцільним буде уточнити, що довготермінові програми спрямовуються на те, щоб досягти стратегічних цілей, що пов'язані з структурними змінами в економіці, середньострокові програми спрямовані на вирішення тактичних завдань, короткострокові програми спрямовуються на розв'язання оперативних цілей.

Отже, проекти та програми є важливими інструментами, що використовуються в публічному управлінні. Державна програма - погоджені за термінами проведення та виконавцями обґрунтовані завдання та заходи економічного, соціального, організаційного, технічного, наукового характеру, що спрямовані на позитивні результати розвитку держави та суспільства, при цьому ресурси та їх джерела є чітко визначеними; проект - засіб управління цілями, проект може бути або не бути частиною програми, проте програма завжди містить проекти.

Закон України «Про державні цільові програми» визначає два критерії їх класифікації: за спрямованістю та за ступенем охоплення, однак в науковій літературі представлена їх значна кількість: термін та масштаб дії, дієвість, способи реалізації, рівень інноваційної складової, характер дії, джерела фінансування.

1.2. Механізм розроблення та реалізації державних цільових проектів і програм

Структура, принципи розроблення, оцінка виконання державних цільових програм в Україні регулюються Законом України «Про державні цільові програми» [19], Постановами Кабінету Міністрів України «Про затвердження Порядку розроблення та виконання державних цільових програм» [22] та «Про затвердження Порядку обліку державних цільових програм» [21], наказами Міністерства економіки України «Порядку обміну інформацією між виконавцями державних цільових програм та координації цієї роботи» [25] та «Про затвердження Методичних рекомендації щодо проведення оцінки економічної і соціальної ефективності виконання державних цільових програм» [24].

Порядок розробки державних цільових програм визначений в Постанові КМУ від 31.01.2007 р. N 106 «Про затвердження Порядку розроблення та виконання державних цільових програм» [22]. Зокрема, ініціаторами їх розробки можуть бути Кабінет Міністрів України (КМУ), Національний банк України, центральні органи виконавчої влади, Національна академія наук України, обласні, Київська міська рада та ін.

Структурними елементами державної цільової програми є:

- паспорт програми є документом визначеного зразку, що вміщує короткий зміст основних даних: назва, рішення про затвердження, терміни виконання, державний замовник, органи управління, основні цільові показники, структура, виконавці, вартість та джерела фінансування програми;
- концепція програми є передпрограмним документом, що визначає основні цілі та кінцеві результати, умови та можливі шляхи розв'язання проблеми;
- перелік завдань - основні завдання та окремі цільові проекти;
- комплекс заходів: фінансове, матеріально-технічне, кадрове та ін. забезпечення;
- розрахунок очікуваної ефективності від реалізації програми;

- схема структури управління, механізм реалізації і контролю за ходом виконання програми;
- прогностні оцінки використання результатів виконання програми.

При впровадженні державних цільових програм повинні бути дотримані наступні принципи:

- науковості,
- узгодженості цілей,
- єдності процесу розробки та можливості виконання контролю,
- пріоритетності,
- соціальної спрямованості,
- гнучкості,
- розумної достатності,
- адекватності [10].

До підстав розробки державних програм відносяться:

- існування проблеми на рівні держави, яку немає можливості вирішити за допомогою засобів територіального або галузевого управління та, яка вимагає підтримки на державному рівні, координації органів влади та місцевого самоврядування;
- мета програми відповідає найбільш важливим напрямкам державної політики, які визначені в законодавстві України та і міжнародних документах;
- існування реальних можливостей, щоб забезпечити виконання програми, а саме коштів, персоналу та матеріальних ресурсів [22].

Відповідно до Закону України «Про державні цільові програми» [19], основними етапами їх розробки та виконання є (рис.1.3).

На початковому етапі відбувається підготовка проекту концепції програми ініціатором розробки державної програми, він повинен вміщувати наступні розділи:

- проблему, на яку буде спрямована програма;
- аналіз причин виникнення даної проблеми та необхідність її розв'язання за допомогою програмного методу;

- мету програми;
- оптимальний варіант вирішення проблеми, термін виконання програми;
- результати, які очікується отримати від її виконання, її ефективність;
- оцінку всіх ресурсів, необхідних для її виконання.

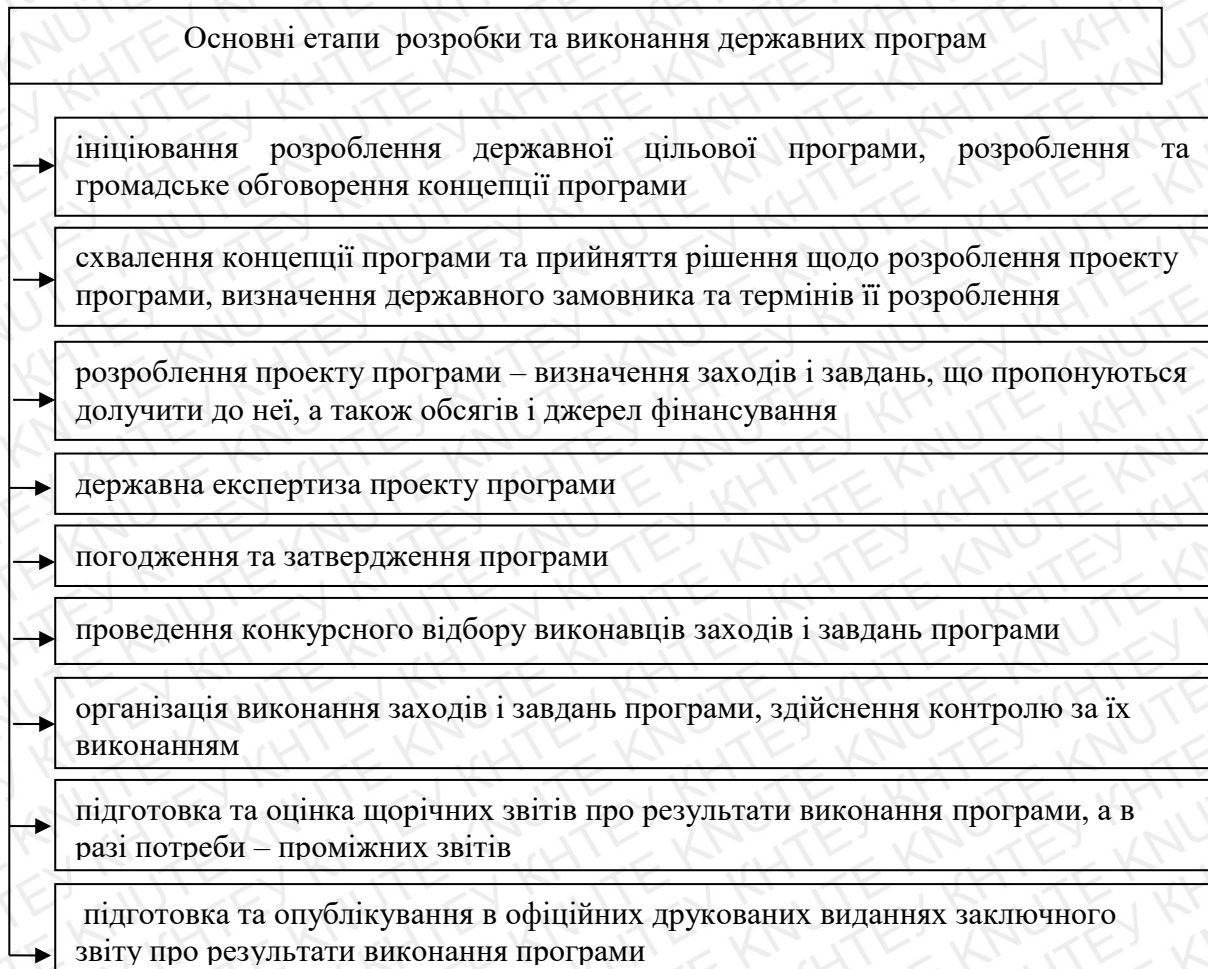

Рис.1.3.Основні стадії розроблення та виконання державної цільової програми

Джерело: розроблено автором на підставі [22]

В подальшому ініціатор розробки програми публікує проект її концепції в ЗМІ та розміщує на сайті; проводиться обговорення проекту концепції програми; проект концепції погоджується в установленому порядку та повинен отримати узагальнений висновок Міністерства розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства України.

Погоджений проект концепції подається на розгляд КМУ, якщо концепція програми буде схвалена, то КМУ визначає державних замовників, термін розробки проекту програми та його подання на розгляд Кабінету Міністрів України.

Проект програми розробляє державний замовник, основою його розробки є схвалена концепція. Проект програми містить: мету, способи вирішення проблеми, заходи, завдання, результати, які очікується отримати, джерела та обсяги фінансування [22].

Державний замовник програми повинен організувати проведення державної експертизи розробленого проекту програми, з метою встановлення відповідності критеріям, що визначені на законодавчому рівні. Надалі відбувається погодження та затвердження програми Кабінетом Міністрів України. Державний замовник програми повинен аналізувати та комплексно оцінювати результати виконання завдань та заходів програми, цільового використання коштів і здійснювати підготовку щорічних та в разі необхідності проміжних звітів про хід виконання програми.

На підставі проведеного аналізу, наведемо узагальнену схему розробки, узгодження, затвердження й виконання державних програм (рис. 1.4). Отже, механізм розробки державних програм є доволі складним та тривалим, включає значну кількість етапів, які мають свої особливості і повинні чітко відповідати, встановленим на законодавчому рівні вимогам.

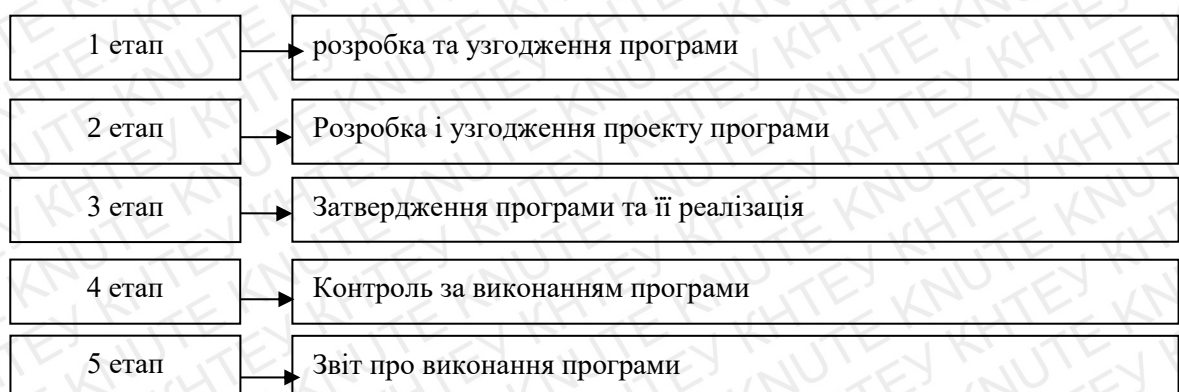

Рис.1.4. Етапи формування та реалізації державної програми

Джерело: розроблено автором на підставі [43]

Передує розробці проекту програми розробка її концепції, в подальшому вона погоджується і безпосередньо розробляється проект програми, проводиться його державна експертиза, схвалення та погодження, після чого здійснюється конкурсний відбір виконавців програми, готуються щорічні та заключні звіти про її виконання.

Важливою складовою реалізації програм є оцінка їх ефективності, при чому вона є багаторівневою, тобто оцінка здійснюється і на попередньому етапі з метою відбору програм, і на проміжному етапі, і на кінцевому етапі, коли метою виступає аналіз реалізації та результатів від впровадження програми (рис.1.5). В більшості наукових джерелах до основних методів оцінки ефективності програм вченими віднесені наступні:

- метод аналізу витрат і вигод;
- метод аналізу витрат і корисності;
- метод аналізу витрат і результативності тощо.

Кожен з відзначених методів оцінки ефективності державних програм має доволі значні обмеження застосування на практиці, наприклад, складність в оцінці соціального ефекту в грошовому виразі тощо.

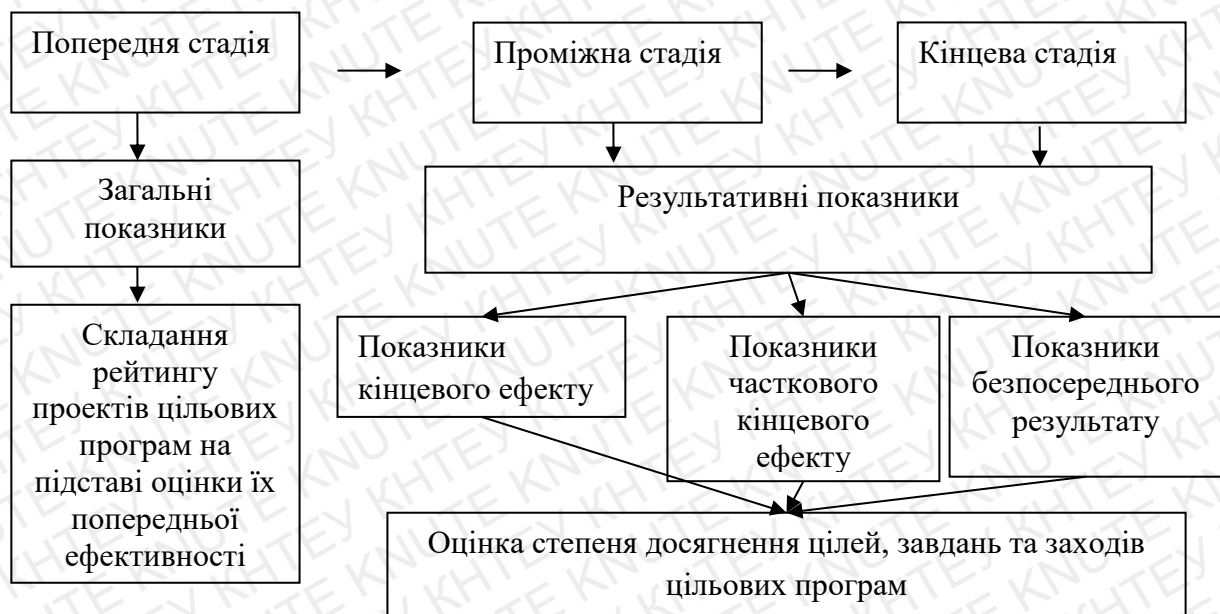

Рис.1.5. Схема процесу оцінювання цільових програм

Джерело: розроблено автором на підставі [29]

Варто також відзначити, що станом на сьогодні в Україні ефективність державних цільових програм визначається на основі Методичних рекомендацій щодо проведення оцінки економічної і соціальної ефективності виконання державних цільових програм [11].

Результативність реалізації державних цільових програм за етапами здійснюється за допомогою системи показників, які розраховуються як співвідношення фактичних та планових показників виконання завдань, які були встановлені програмою, враховуючи відхилення даних показників, приймаються рішення внаслідок оцінки ступеню досягнення програмних цілей і запланованої ефективності витрат коштів.

Порівняння фактичних показників державних цільових програм з плановими (тими, які були затверджені програмою) здійснюються наступним чином:

- оцінюються витрати з бюджету та інших джерел на реалізацію програмних заходів;
- оцінюється ступінь досягнення проміжних і кінцевих цілей реалізації програми, при цьому використовуються показники обсягу виготовленої продукції чи наданих послуг внаслідок реалізації програмних заходів;
- визначається ступінь досягнення параметрів якості виготовленої продукції або наданих послуг;
- оцінюється ефективність витрат ресурсів, які були використані для виконання програмних завдань;
- оцінюється рівень залучення коштів із бюджетів та інших джерел та їх співвідношення.

На жаль, варто відзначити, що на сьогодні в Україні відсутня дієва методика оцінки ефективності державних цільових програм, яка б надала можливість здійснювати комплексну та об'єктивну оцінку цільових програм на всіх стадіях їх реалізації, зазначене вище потребує якомога швидшого вдосконалення. Отже, проекти та програми є важливими інструментами, що використовуються у реалізації управління на державному рівні.

РОЗДІЛ 2. ДОСЛІДЖЕННЯ ОСОБЛИВОСТЕЙ РЕАЛІЗАЦІЇ ДЕРЖАВНИХ ПРОЕКТІВ ТА ПРОГРАМ

2.1. Аналіз проектної діяльності Міністерства економіки України

Міністерство розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства України є центральним органом виконавчої влади України, метою якого є забезпечення стійкого економічного росту, створення місць на ринку праці та підвищення якості життя населення.

Основними стратегічними цілями діяльності Міністерства є (рис.2.1).

Рис.2.1. Стратегічні цілі діяльності Міністерства економіки України

Джерело: розроблено автором на підставі [30]

Варто зазначити, що відповідно до програми діяльності Кабінету Міністрів України, досліджуване Міністерство відповідальне за реалізацію 8 цілей програми Уряду (рис.2.2).

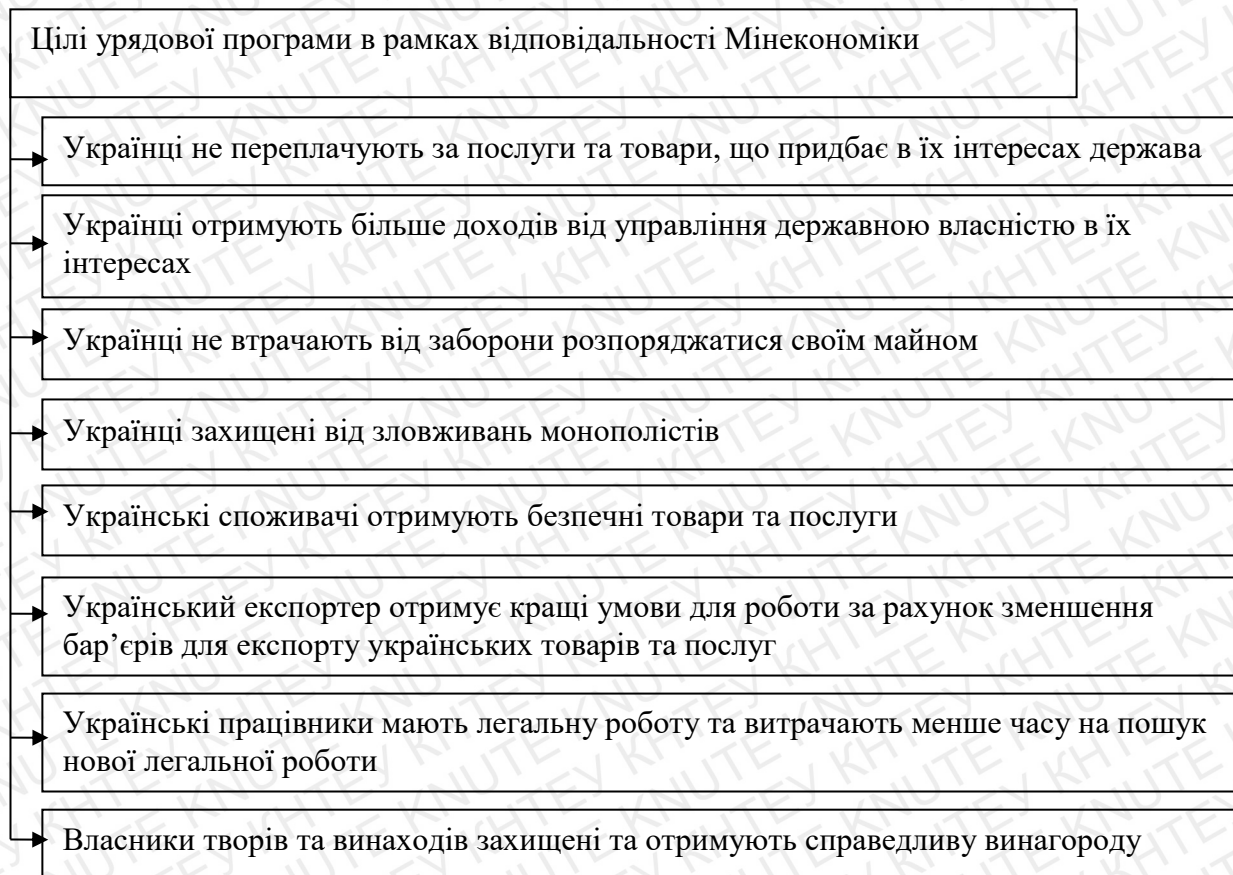

Рис.2.2. Цілі урядової програми в рамках відповідальності Мінекономіки

Джерело: розроблено автором на підставі [30]

Міністерство розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства України веде облік затверджених державних цільових програм та подає відповідну інформацію Мінфіну і державним замовникам. Крім того, воно забезпечує:

- здійснення методичного забезпечення робіт з розроблення та виконання державних цільових програм з питань його компетенції;
- розгляд та погодження проектів концепцій програм і проектів;
- здійснення разом з державними замовниками за участю центральних органів виконавчої влади, що забезпечують формування державної фінансової політики, державної політики у сфері освіти і науки аналіз проектів програм;

- розгляд та погодження пропозицій державних замовників щодо внесення змін до програм;
- здійснення кожного року аналізу стану виконання державних цільових програм та внесення пропозицій щодо подальшого їх виконання або припинення;
- на підставі заключного звіту підготовка та надсилання державному замовнику узагальненого висновку про кінцеві результати виконання програми;
- ведення обліку державних цільових програм [19].

Проналізуємо динаміку схвалення та прийняття законопроектів за поданням Міністерства економіки України в 2017-2020 рр. (табл.2.1).

Таблиця 2.1

Динаміка схвалення та прийняття законопроектів за поданням Міністерства економіки України в 2017-2020 рр.

Показник/роки	2017	2018	2019	2020
Схвалено, з яких:	16	5	19	64
прийнято ВР	3	3	9	21
zareєстровано ВР	13	2	10	43
Прийнято актів Уряду	56	62	367	203
Видано наказів Міністерства	48	36	2566	2850

Джерело: розроблено автором на підставі [34]

Отже, як видно з табл.2.1, спостерігається позитивна тенденція схвалення, прийняття законопроектів за поданням Міністерства економіки України. Зокрема, в 2019 році було схвалено 19 законопроектів, що більше на 14, ніж в 2018 році, зросла відповідно і кількість прийнятих Верховною Радою України законопроектів на 6 од., значними темпами зросла кількість прийняття актів Уряду та кількість виданих наказів Міністерством економіки. Таким чином, протягом 2019 року Урядом було прийнято 147 постанов та 220 розпоряджень Кабінету Міністрів України, розробником яких було Міністерство економіки, видано 2566 його наказів.

У 2020 році Мінекономіки було розроблено 70 законопроектів, з яких 21 - прийнято Верховною Радою України, 43 - zareєстровані у Верховній Раді, 6 – перебувають на розгляді в Уряді та Офісі Президента України. Урядом прийнято

202 постанови та 224 розпорядження Кабінету Міністрів України, розробником яких було Мінекономіки. Видано 2850 наказів Міністерства [34].

В 2020 році на виконання визначених цілей та завдань стосовно створення умов для зростання технологічності економіки були розроблені наступні державні цільові програми (табл.2.2).

Таблиця 2.2

Державні цільові програми на виконання визначеної цілі та завдань стосовно створення умов для зростання технологічності економіки

Назва програми	Термін реалізації	Відповідальний виконавець
Державна цільова програма реформування та розвитку оборонно-промислового комплексу на період до 2021 року”	2017-2021 роки	департамент економіки безпеки і оборони
Державна цільова програма створення та освоєння виробництва боеприпасів та продуктів спеціальної хімії на період до 2021 року	2017-2021 роки	департамент економіки безпеки і оборони

Джерело: розроблено автором на підставі [30]

Зазначені програми є таємними, відповідальним виконавцем даних програм є департамент економіки безпеки і оборони.

В табл.2.3 наведені приклади державних цільових програм екологічної спрямованості, метою їх розробки є проведення ефективної та цілеспрямованої діяльності з організації заходів охорони природи.

Таблиця 2.3

Державні цільові програми екологічної спрямованості

Назва програми	Термін реалізації	Державний замовник, відповідальний виконавець
Загальнодержавна цільова програма розвитку водного господарства та екологічного оздоровлення басейну річки Дніпро на період до 2021 року	2013 - 2022	Мінприроди
Державна цільова програма радіаційного і соціального захисту населення м. Жовті Води на 2013 - 2022 роки	2013-2022 роки	Дніпропетровська облдержадміністрація
Загальнодержавна цільова програма “Питна вода України” на 2011 -2020 роки	2011-2020	Мінрегіон

Як вже було відзначено, основним засобом здійснення політики держави в соціальній сфері є розробка соціальних програм та проектів, вони можуть бути спрямовані на підтримку соціально вразливих верств населення, підтримку зайнятості, збереження здоров'я тощо. Приклади зазначених програм наведені в табл.2.4.

Таблиця 2.4

Державні цільові програми соціальної спрямованості

Назва програми	Термін реалізації	Державний замовник, відповідальний виконавець
Державна цільова програма “Національний план дій з реалізації Конвенції про права інвалідів” на період до 2020 року	2012 - 2020	Мінсоцполітики
Державна цільова соціальна програма “Молодь України” на 2016 - 2020 роки	2016-2020 роки	Мінмолодьспорт
Державна цільова соціальна програма розвитку фізичної культури і спорту на період до 2024 року	2017-2024	Мінмолодьспорт

Джерело: розроблено автором на підставі [30]

Крім того, розроблена значна кількість бюджетних програм, які спрямовані на реалізацію стратегічних цілей стосовно створення сприятливого для ведення бізнесу інституційного середовища та створення умов для підвищення технологічності економіки.

Якщо проаналізувати динаміку затверджених державних цільових програм, то варто відзначити стійку тенденцію до їх скорочення. Зокрема, в 2013 році було затверджено 64 програми, в той час, як в 2018 – лише 14, а в 2020 – 10 програм (рис.2.3).

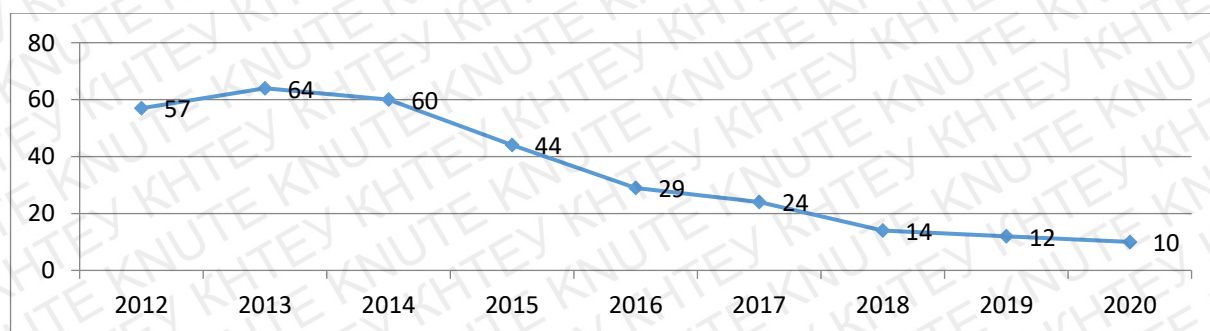

Рис.2.3. Динаміка кількості затверджених державних цільових програм, 2012-2020 рр.

Джерело: розроблено автором на підставі [34,35,36]

Стосовно розроблених проектів, в Звіті про діяльність Міністерства економіки України за 2020 рік вказані проекти, які потребують залучення допомоги від донорів на 2020-2024 роки. (табл.2.5), наведемо їх скорочений перелік.

Таблиця 2.5

**Проекти та програми залучення технічної допомоги від донорів на
2020-2024 роки**

Завдання	Назва проекту	Сума проекту	Термін реалізації	Відповідальний
Створення належних умов для ведення бізнесу	Програма лідерства, сприяння експорту, залучення інвестицій та розвитку	35 000 000 дол. США	21.09.1994-31.12.2023	департамент регулят.політики та підприємництва
	Партнерство для розвитку міст	19 489,340 кан дол.	27.03.2015-30.06.2021	департамент регуляторної політики та підприємств.
	Підтримка ЄС України у відновленні її економіки	12 878 276 євро	21.03.2016-20.05.2021	департамент регулят.політики та підприємництва
	Соціальне підприємство: досягнення соціальних змін за ініціативою “знизу”	462,741 євро	01.03.2018-31.10.2020	департамент регуляторної політики та підприємництва
	Програма ЄБРР Поглиблення та всеохоплююча зона вільної торгівлі (ПВЗВТ): кредитні лінії з інвестиційними винагородами	1 000 000 євро	17.08.2018-30.11.2028	департамент регуляторної політики та підприємництва
	Економічна підтримка Східної України	61 818,364 дол. США	27.08.2018-26.08.2023	департамент регуляторної політики та підприємництва
	Підтримка участі України у програмі COSME	1 000 000 євро	18.12.2018-17.06.2021	департамент регулят.політики та підприємництва
Створення належних умов для безпечного споживання	Український проект бізнес-розвитку плодо-овочівництва	16 619 000 дол. США	07.08.2014-31.03.2021	департамент аграрної політики
Створення ринку землі	Підтримка прозорого управління земельними ресурсами в Україні	3 659 000 дол. США	01.12.2017-01.08.2022	департамент аграрної політики

Джерело: розроблено автором на підставі [30]

Насамкінець, вважаємо за доцільне визначити основні досягнення Міністерства економіки України в 2020 році в напрямку розробки проектів та програм.

1. Розроблені ініціативи, основним спрямуванням яких був розвиток підприємництва, а саме було розширено коло суб'єктів господарювання для отримання підтримки держави у період карантину; забезпечено безперервну діяльність дозволених видів бізнесу; продовжений мораторій на планові заходи держнагляду (проект Закону України "Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо пом'якшення умов ведення бізнесу в посткарантинний період") [30].

2. Розроблена програма часткового безробіття, на неї Уряд виділив 2,7 млрд.грн, за допомогою даної програми було збережено робочі місця 370 тис.осіб (з них 180 - ФОПи), обсяг фінансування програми станом на кінець 2020 року становив 2,3 млрд.грн. Програма реалізовується через Державний центр зайнятості, який перебуває в підпорядкуванні Мінекономіки [30].

3. Здійснені заходи забезпечення продовольчої безпеки та стабільної цінової ситуації на ринку. Щоб не допустити нестачі продовольчих товарів, Мінекономіки щоденно проводить моніторинг цін, підписано зерновий Меморандум, який узгоджено граничний обсяг експорту зернових.

4. Здійснено посилення антидемпінгових заходів: застосовуються 31 заходи торговельного захисту [30].

5. Здійснено збереження підтримки аграріїв у розмірі 4 млрд грн [30].

6. Розпочато впровадження земельної реформи. Міністерство економіки, торгівлі та сільського господарства України здійснює супровід у Верховній Раді України наступних законопроектів стосовно земельної реформи (табл.2.6).

7. Продовжена приватизація, для цього Мінекономіки розробило розпорядження «Про передачу об'єктів державної власності до сфери управління Фонду державного майна» (188 об'єктів) [30]. Крім того, маючи на мету посилити державний контроль за використанням майна акціонерних товариств, комерційних та державних підприємств Міністерством економіки був розроблений проект

Закону України «Про перелік об'єктів права державної власності, що не підлягають приватизації» [30], яким передбачено затвердити переліки об'єктів, що не підлягають приватизації (659 об'єктів).

Таблиця 2.6

Законопроекти, які супроводжує Мінекономіки

Назва	Зміст
Законопроект № 2194	є основним дерегуляційним законом в сфері земельних відносин та прийняття якого покликано на зняття штучних обмежень господарської діяльності та спрощення доступу до земельних ресурсів населення та бізнесу
Законопроект № 2195	передбачає впровадження процедури продажу прав власності та прав оренди на майданчиках електронних аукціонів
Законопроект №3205	передбачається створення Фонду гарантування кредитів в сільському господарстві для доступу малих та середніх виробників до фінансування (в т.ч. для придбання землі
Законопроект №3012	передбачається впровадження механізму приватизації земель державних та комунальних підприємств

Джерело: розроблено автором на підставі [30]

8. Здійснено напрацювання стимулів для підвищення інвестиційної привабливості України, зокрема Мінекономіки розробило 7 постанов та подано до ВР законопроект змін до Податкового кодексу стосовно реалізації проектів в умовах державного приватного партнерства. Було підписано проект між Міністерством і ЮНІДО, а саме «Глобальна програма екоіндустріальних парків в Україні: реалізація на місцевому рівні», реалізація якого надасть змогу існуючим паркам значним чином вдосконалити свої показники діяльності за допомогою впровадження моделі екологічного індустріального парку.

Мінекономіки приймало участь в розробці Закону України «Про державну підтримку інвестиційних проектів зі значними інвестиціями», яким передбачається підтримка інвесторів (податкові пільги тощо), що здійснюють реалізацію проектів, за допомогою яких створюються робочі місця та інвестуються кошти у розмірі більше 30 млн. євро.

9. Міністерством економіки, торгівлі та сільського господарства України були розроблені законодавчі ініціативи стосовно створення Національного органу інтелектуальної власності України (НОІВ); стосовно посилення охорони і захисту

прав на торговельні марки і промислові зразки та боротьби з патентними зловживаннями, щодо реформування патентного законодавства.

10. Була розроблена Державна програма стимулювання економіки для подолання негативних наслідків COVID-19, нею передбачено реалізувати більш як 230 заходів, значна частина яких вже реалізована.

11. Була прийнята Програма реформування та розвитку спиртової галузі на 2020–2023 роки, яка передбачає вдосконалення політики держави в напрямку спиртового виробництва, протидію тіньовому ринку тощо.

12. Підготовлено та розроблено перший Добровільний національний огляд щодо реалізації Цілей сталого розвитку в Україні.

13. Здійснено проведення огляду оборонно-промислового комплексу України.

Таким чином, Міністерство економіки, торгівлі та сільського господарства України здійснює плідну діяльність в напрямку розробки проектів та програм.

2.2. Оцінка ефективності виконання державних цільових проектів та програм.

Основним моментом в процесі виконання державних цільових проектів та програм є оцінка їх ефективності, яка, як вже було відзначено в попередньому розділі даної роботи, ґрунтується на порівнянні фактичних і планових показників виконання програмних завдань.

Для початку проаналізуємо обсяги витрат за галузями на державні інвестиційні проекти за даними Міністерства економіки України станом на 2021 рік (табл. 2.7).

Таблиця 2.7

Обсяги фінансування державних інвестиційних проектів

Найменування проекту	Загальна вартість проекту, тис.гривень	Профінансовано на 01.01.2020, тис.гривень	Обсяг фінансування, передбачений державним бюджетом на 2020 рік, тис. гривень
УСЬОГО	162 156 919,77	16 842 453,12	16 553 054,27
01 - Охорона здоров'я	14 197 269,44	4 146 955,82	701 392,70
02 - Соціально-культурна сфера, всього	6 928 643,373	1 458 754,513	0,000
03 - Спортивна сфера, всього	2 567 834,230	8 230,420	0,000
05 - Охорона навколишнього середовища, всього	11 428 925,350	985 453,613	121 415,200
06 - Транспортна інфраструктура, всього	103 158 792,593	9 376 298,960	10 912 045,271
07 - Функціонування органів влади та надання ними послуг, всього	19 210 225,450	46 434,403	4 775 001,100
08 - Забезпечення виробництва ракетно-космічної техніки, всього	286 188,600	0,000	0,000
09 - Паливно-енергетична сфера, всього	2 929 478,000	408 825,000	10 000,000

Джерело: розроблено автором на підставі [30]

Таким чином, загальна вартість державних інвестиційних проектів складає 162 156 919,77 тис.грн, було здійснено фінансування в розмірі 16 842 453,12 тис.грн, на 2020 рік було передбачено профінансувати проекти на суму 16 553 054,27 тис.грн. Отже, з запланованого загального обсягу фінансування державних інвестиційних проектів станом на 01.01.2020 було профінансовано лише 10,39%.

Найбільшу частку в структурі державних інвестиційних проектів складають проекти в галузі транспортної інфраструктури 64,19%. На їх реалізацію було заплановано виділити 103 158 792,593 тис.грн, однак станом на 01.01.2020 профінансовано лише 9,09% від запланованого обсягу фінансування (рис.2.4).

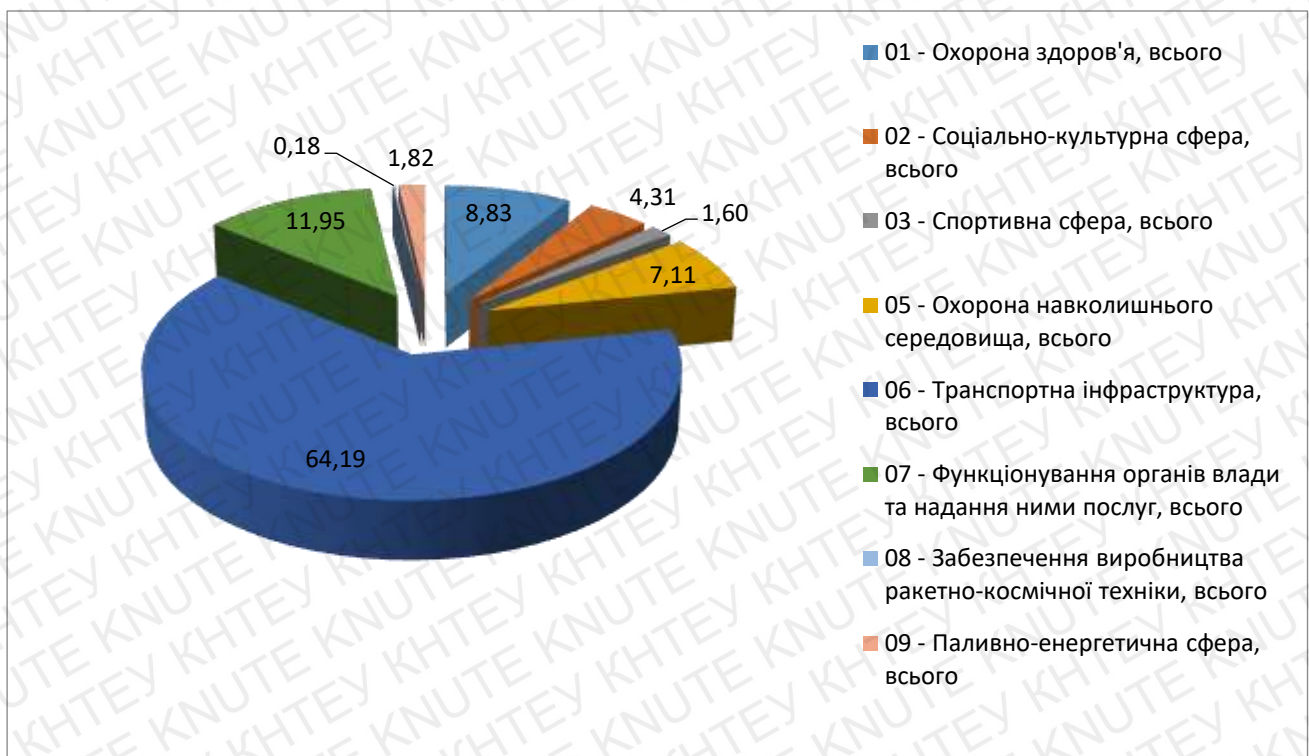

Рис.2.4. Структура фінансування державних інвестиційних проектів

Джерело: розроблено автором на підставі [30]

Значні витрати передбачені також на фінансування функціонування органів влади та надання ними послуг 11,95% від загального обсягу коштів, було заплановано виділити на реалізацію даних проектів 19 210 225,450 тис.грн, станом на 01.01.2020 профінансовано лише 0,24%.

Державними інвестиційними проектами передбачено фінансування 14 197 269,44 тис.грн сфери охорона здоров'я, зокрема станом на 01.01.2020

профінансовано 4146 955,82 тис.грн., що становить 29,21% від запланованого рівня.

Інвестиційні проекти в соціально-культурній сфері передбачали фінансування в розмірі 6 928 643,373 тис.грн та були профінансовані в обсязі 1 458 754,513 тис.грн, що становить 21,05% від запланованого рівня.

Таким чином, проведений аналіз реалізації інвестиційних проектів за даними Міністерства економіки України показує значну їх кількість в усіх сферах, про низьке фінансування.

До найбільших інвестиційних проектів в галузі охорони здоров'я належить будівництво сучасного лікувально-діагностичного комплексу Національної дитячої спеціалізованої лікарні «Охматдит», який було розпочато ще в 2016 році та планується його завершення в 2021 році, необхідний обсяг його фінансування становить 4 984 492,468 тис.грн, профінансовано 3 024 618,906 тис.грн.

В соціально-культурній сфері найбільшим на сьогодні інвестиційним проектом за даними Міністерства економіки України є Реставрація та пристосування Маріїнського палацу, необхідні обсяги фінансування якого становлять 1 469 857,800 тис.грн, профінансовано даний проект на суму 922 807,800 тис.грн.

В спортивній сфері державним інвестиційним проектом з найбільшими обсягами фінансування є реконструкція легкоатлетичного ядра державного підприємства "Спортивний комплекс "Атлет, який планується завершити в цьому році та на який передбачено виділити 80 247,230 тис.грн державних коштів, профінансовано даний проект на суму 4 409,420, що становить лише 5,5%.

В сфері освіти варто відзначити проект реставрації староакадемічного корпусу ансамблю Братського монастиря, його завершення планується на 2023 рік та передбачені необхідні обсяги фінансування в розмірі 199 831,809 тис.грн, профінансовано на суму 27 126,024 тис.грн.

В сфері охорони навколишнього середовища планується до 2030 здійснити реконструкцію гідротехнічних споруд захисних масивів дніпровських водосховищ,

на що заплановано 1 410 148,000 тис.грн., профінансовано даний захід в обсязі 146 350,310 тис.грн., що становить лише 10,37%.

В сфері транспортної інфраструктури найбільше коштів передбачено проектом «Покращення стану автомобільних доріг загального користування у Львівській області», його заплановано профінансувати на суму 3 692 191,146 тис.грн., також значні кошти передбачені на проект розвитку автомобільної дороги Н-31 Дніпро-Царичанка-Кобеляки-Решетилівка - 24 587 854,983 тис.грн., який планується закінчити в 2022 році. Також великі кошти спрямовані на проект розбудови міжнародної автомобільної дороги загального користування державного значення М-14 Одеса-Мелітополь-Новоазовськ - 37 510 275,000 тис.грн., проте станом на 2020 рік фінансування даного проекту не розпочато.

Рис.2.5. Структура проектів сфери транспортної інфраструктури, %

За наявними даними Міністерства економіки України проаналізуємо динаміку планових та фактичних показників фінансування державних цільових програм у 2016-2020 рр. (табл.2.8).

Отже, станом на 2020 рік [34] було здійснено фінансування державних цільових програм обсягом в 111,9 млрд.грн., в той час як за планом було передбачено 141,9 млрд.грн. Стан виконання планових показників складає 79%. В 2019 році було заплановано профінансувати державні цільові програми в обсязі 70,9 млрд.грн., фактично профінансовано в обсязі 55,7 млрд.грн.

Станом на 2018 рік [34] було здійснено фінансування державних цільових програм обсягом в 18,71 млрд.грн., в той час як за планом було передбачено 56,41 млрд.грн. Стан виконання планових показників складає лише 33,16%.

Таблиця 2.8

Планові та фактичні показники обсягів фінансування державних цільових програм у 2016-2020 рр., млрд.грн.

Показники	2016 рік		2017 рік		2018 рік		2019 рік		2020 рік	
	план	факт	план	факт	план	факт	план	факт	план	факт
Всього	79,9	25,1	86,51	15,07	56,41	18,71	70,9	55,7	141,9	111,9
Державний бюджет	44,6	18,5	47,27	9,52	46,41	10,56	46,9	44,6	110,7	76,9
Місцеві бюджети	3,4	1,3	6,61	3,07	5,34	6,12	5,3	6	8,0	5,8
Інші джерела	31,9	5,3	32,63	2,48	4,66	2,03	18,7	5,1	23,2	29,2

Джерело: розроблено автором на підставі [34,35,36]

В свою чергу, в 2017 році із запланованих 86,51 млрд.грн. було фактично виділено 15,07 млрд.грн., стан виконання програм за 2017 рік становить 17,42% [35]. В 2016 році за планом було передбачено 79,9 млрд.грн., а фактично надано фінансування в обсязі 25,1%, планові показники виконані на 31,4% [36].

Отже, в 2020 фінансування державних цільових програм було виконано на 78,9%, в 2019 році – 78,6%; в році 2018 році 33,16%, в 2017 році – на 17,42% і в 2016 році на 31,4%. Негативні тенденції, які спостерігалися в 2016-2018 рр., свідчать про низькі показники реалізації державних цільових програм, проте, в

2019 та 2020 роках ситуація значно покращилась – відбувається наближення планових та фактичних обсягів фінансування.

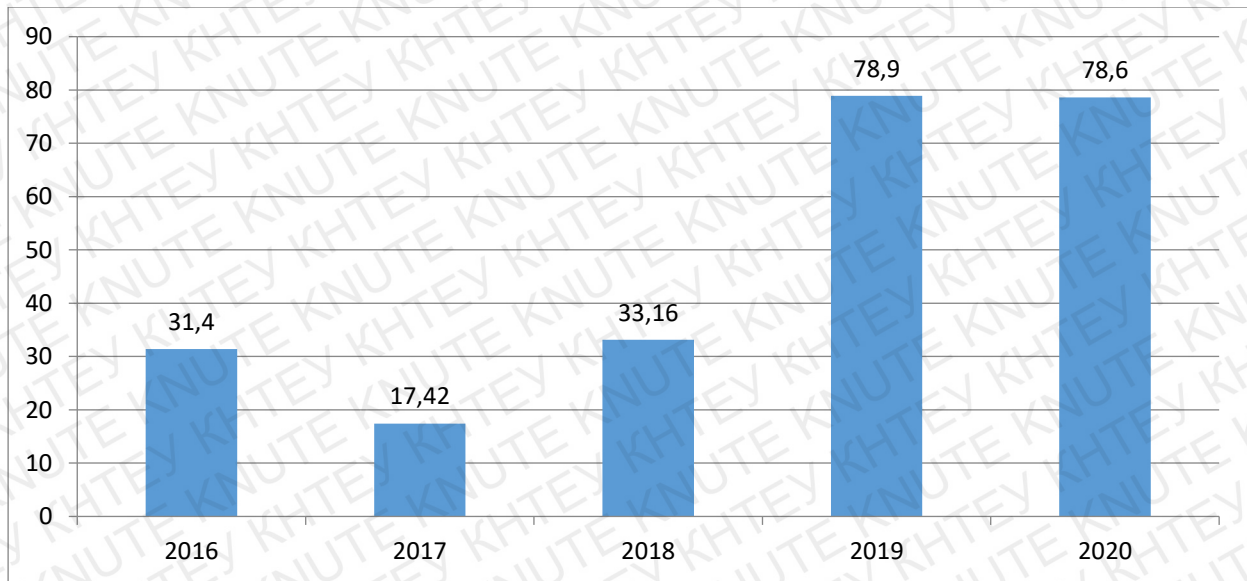

Рис.2.5. Фактичний стан реалізації державних цільових програм в 2016-2020 рр.,%

Джерело: розроблено автором на підставі [34,35,36]

Зокрема, наведемо планову та фактичну структуру фінансування державних цільових програм у 2016-2020 рр. (рис.2.6).

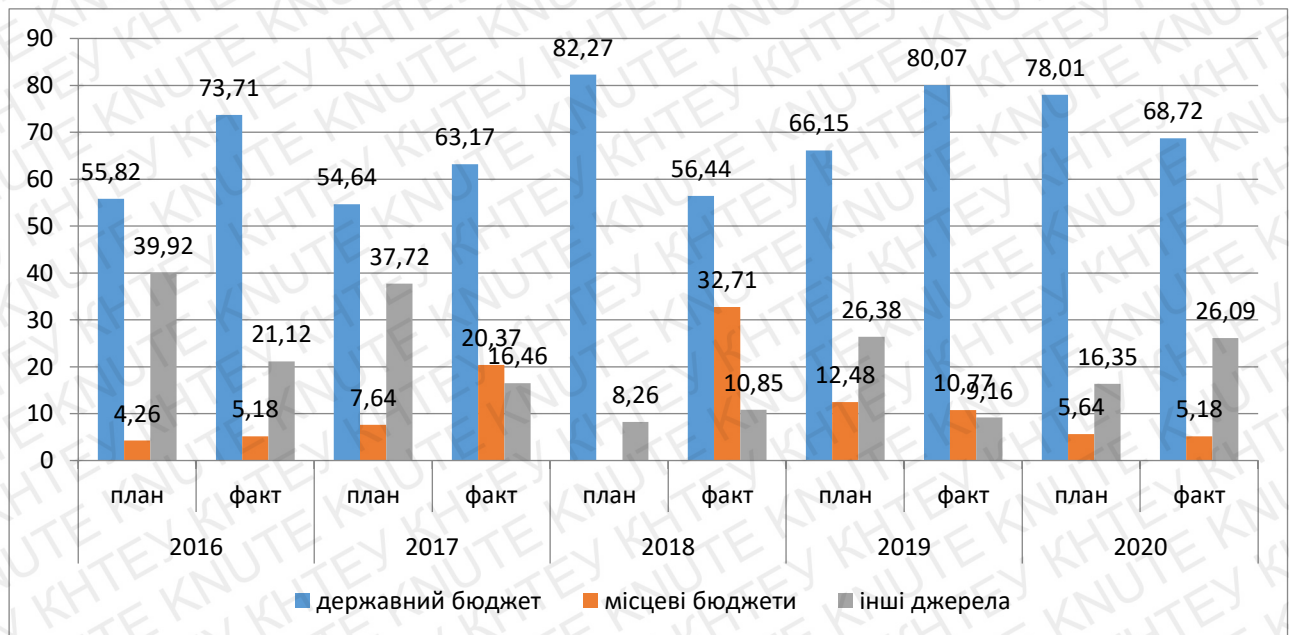

Рис.2.6. Планова та фактична структура фінансування державних цільових програм у 2016-2020 рр.,%

Джерело: розроблено автором на підставі [34,35,36]

Отже, можна відзначити, що в 2016 році було заплановано профінансувати державні цільові програми на 55,85% з державного бюджету, на 4,26% з місцевих бюджетів та на 39,92 з інших джерел фінансування [36]. Стосовно фактичного фінансування, то на 73,71% державні цільові програми були профінансовані з державного бюджету, на 5,18% з місцевих бюджетів та на 21,12% - інші джерела фінансування.

В 2017 році структура джерел фінансування державних цільових програм фактично не змінилася: державний бюджет -54,64% заплановано та 63,17 фактично виконано, місцеві бюджети – 7,64 за планом та 20,37 % фактично, інші джерела фінансування – 37,72 за планом та 16,46 фактично [35].

В 2018 році фінансування з державного бюджету планувалося на рівні 82,27%, фактично профінансовано програм – 56,44%; витрати з місцевих бюджетів були заплановані на рівні 9,47%, а фактичні витрати склали 32,71% від загального обсягу фінансування. Питома вага фінансування з інших джерел на плановому рівні була 8,26%, фактично – 10,85% від загального обсягу фінансування [36].

В 2019 році фінансування з державного бюджету планувалося на рівні 66,15%, фактично профінансовано програм – 80,1%; витрати з місцевих бюджетів були заплановані на рівні 7,5%, а фактичні витрати склали 10,7% від загального обсягу фінансування. Питома вага фінансування з інших джерел на плановому рівні була 26,4%, фактично – 9,2% від загального обсягу фінансування [36].

2020 рік показав наступні результати: фінансування з державного бюджету планувалося на рівні 78,1%, фактично профінансовано програм – 68,7%; витрати з місцевих бюджетів були заплановані на рівні 5,6%, а фактичні витрати склали 5,2% від загального обсягу фінансування. Питома вага фінансування з інших джерел на плановому рівні була 16,3%, фактично – 26,1% від загального обсягу фінансування, тобто план було перевиконано [36].

Загалом варто відзначити, що в 2020 році було реалізовано 4 соціальні програми, що менше на 5 програм, порівняно з 2016 роком, та стільки ж як у 2019 році. Економічних програм було реалізовано 7, 6, 4, 4, 3 в 2016, 2017 та 2018, 2019,

2020 роках відповідно; екологічних – 6, 6, 4, 2, 2 відповідно в досліджуваних роках. Найменше реалізовано оборонних, науково-технічних та інших програм (табл.2.9).

Таблиця 2.9

**Динаміка кількості фактично реалізованих програм за спрямованістю
в 2016-2020 рр., од**

Вид програми	2016	2017	2018	2019	2020	2020/2019		2020/2016	
						абс, од	відн.,%	абс, од	відн.,%
соціальні	9	6	4	4	4	0	100	-5	44,44
економічні	7	6	4	4	3	-1	75	-4	42,86
екологічні	6	6	4	2	2	0	100	-4	33,33
оборонні	3	2	3	0	0	0	-	-3	-
науково-технічні	3	3	1	1	1	0	100	-2	33,33
інші	1	1	1	1	0	-1	-	-1	-

Джерело: розроблено автором на підставі [34,35,36]

Таким чином, відбулася негативна тенденція до скорочення усіх видів державних цільових програм у 2020 році, порівняно з 2016 роком.

Проаналізуємо також плановий та фактичний розподіл обсягів фінансування державних цільових програм за спрямованістю (табл.2.10).

Таблиця 2.10

Плановий та фактичний розподіл обсягів фінансування державних цільових програм за спрямованістю в 2016-2020 рр., млрд. грн.

Спрямова-ність	Фінанс-я 2016 рік		Фінанс-я 2017 рік		Фінанс-я 2018 рік		Фінанс-я 2019 рік		Фінанс-я 2020 рік	
	план	факт	план	факт	план	факт	план	факт	план	факт
соціальні	3,9	1,18	8,92	8,44	9,44	11,52	8,94	10,61	12,91	9,97
економічні	64,5	19,7	65,60	1,12	35,97	1,85	49,07	40,75	117,77	98,40
екологічні	8,9	3,23	9,61	4,13	6,98	5,24	7,28	3,39	7,51	3,42
оборонні	1,9	0,02	1,74	0,003	1,36	0,00	2,74	0,0	2,7	0,0
науково-технічні	0,6	0,99	0,61	1,36	0,07	0,1	0,06	0,06	0,144	0,143
інші	0,1	0,01	0,022	0,013	2,58	0	2,88	0,96	0,839	0,00

Джерело: розроблено автором на підставі [34,35,36]

Найбільші обсяги фінансування в 2018 році припадали на соціальні державні цільові програми – було витрачено 11,52 млрд. грн., що є більшим на 2,08 млрд. грн., ніж заплановано [34]. В свою чергу фінансування витрат на економічні

програми було вкрай мале – 1,85 млрд. грн., в той час як заплановано 35,97 млрд. грн. Екологічні державні програми були профінансовані в розмірі 5,24 млрд. грн., що є дещо нижче, ніж було заплановано. Оборонні програми взагалі не фінансувалися в 2018 році та на науково-технічні програми було виділено лише 0,1 млрд. грн [35].

В 2019 році найбільше було профінансовано економічних програм – в обсязі 40,45 млрд. грн., хоча було заплановано в розмірі 49,07 млрд. грн., також значні кошти виділялися на реалізацію соціальних програм – 10,61 млрд. грн. В 2020 році також основна увага була зосереджена на економічних програмах – обсяг їх фінансування становив 117,77 млрд. грн. за планом та 98,4 млрд. грн. фактично.

Загалом, як видно за табл.2.10, в 2016-2018 рр. практично не відбувалося фінансування економічних програм, в 2016 році з запланованих 64,5 млрд. грн. вони були профінансовані лише на 30,54%, в 2017 році – на 1,7% та в 2018 році – на 5,14 %. Це свідчило про неефективну політику в напрямку розробки та фінансування державних цільових програм економічного спрямування, в 2019 та 2020 роках ситуація значно покращилася.

Виконання планових обсягів фінансування державних цільових програм за спрямуванням в 2016-2020 рр. наведено на рис.2.7.

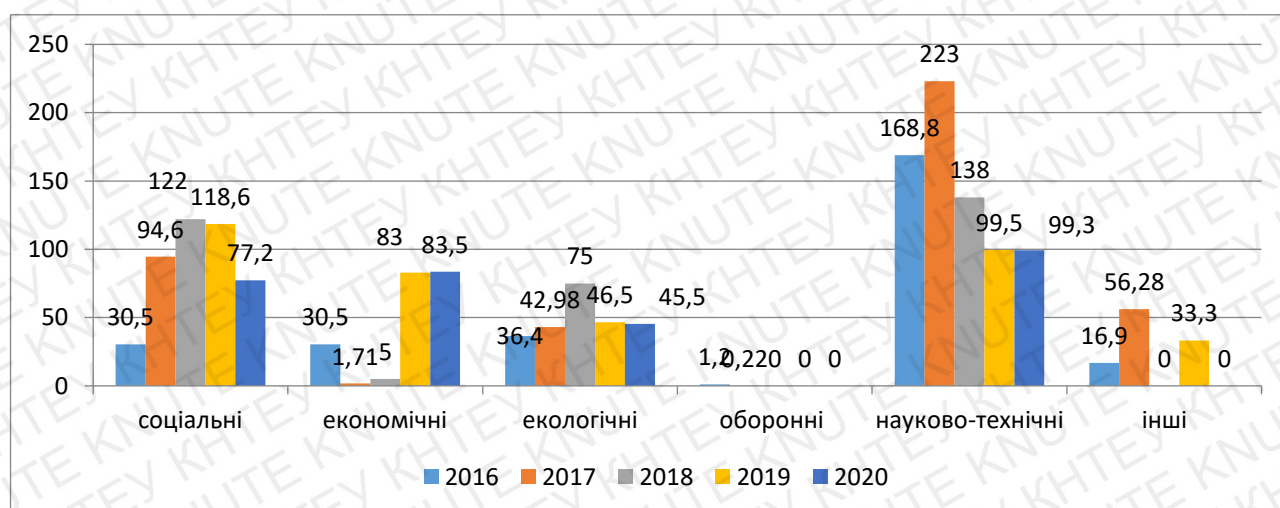

Рис.2.7. Показники виконання планових обсягів фінансування державних цільових програм за спрямуванням в 2016-2020 рр.

Джерело: розроблено автором на підставі [34,35,36]

В табл. 2.11 наведемо структуру фінансування найбільших державних цільових програм у 2020 році за рахунок різних джерел фінансування.

Таблиця 2.11

Структура фінансування найбільших державних цільових програм у 2020 році за рахунок різних джерел фінансування

Програма	Обсяг фінансування, млрд.грн.	Частка, %
Державний бюджет		
Державна цільова економічна програма розвитку автомобільних доріг загального користування на 2018-2022 роки	68,7	89,3
Загальнодержавна цільова програма розвитку водного господарства та екологічного оздоровлення басейну річки Дніпро на період до 2021 року	2,6	3,4
Державна цільова соціальна програма розвитку фізичної культури і спорту на період до 2024 року	2,4	3,1
Державна цільова програма «Національний план дій з реалізації Конвенції про права інвалідів» на період до 2020 року	1,7	2,2
Разом	76,9	100
Місцеві бюджети		
Державна цільова соціальна програма розвитку фізичної культури і спорту на період до 2024 року	5,5	94,8
Загальнодержавна цільова програма розвитку водного господарства та екологічного оздоровлення басейну річки Дніпро на період до 2021 року	0,2	3,4
Державна цільова соціальна програма «Молодь України» на 2016-2020 роки	0,062	1,1
Державна цільова програма радіаційного і соціального захисту населення м. Жовті Води на 2013-2022 роки	0,004	0,1
Разом	5,8	100
Інші джерела		
Державна цільова економічна програма розвитку автомобільних доріг загального користування на 2018-2022 роки	28,5	97,6
Загальнодержавна цільова програма розвитку водного господарства та екологічного оздоровлення басейну річки Дніпро на період до 2021 року	2,2	0,64
Державна цільова соціальна програма розвитку фізичної культури і спорту на період до 2024 року	0,05	0,2
Державна цільова соціальна програма «Молодь України» на 2016-2020 роки	0,001	0,003
Разом	29,2	100

Джерело: розроблено автором на підставі [30]

Вважаємо за доцільне розглянути державних замовників та джерела фінансування державних цільових програм в 2020 році (табл. 2.12).

Таблиця 2.12

Державні замовники та джерела фінансування державних цільових програм в 2020 році

Державні замовники	Кількість ДЦП/ фактично виконалось	Загальний обсяг (млрд. грн)		Державний бюджет (млрд. грн)		Місцеві бюджети (млрд. грн)	
		План	Факт	План	Факт	План	Факт
Держенергоефективності	1	0,40	0,38	0,40	0,38	0,00	0,00
Мінінфраструктури	2	117,37	98,01	96,92	69,48	0,47	0,00
МОН	1	0,144	0,143	0,144	0,143	0,00	0,00
Мінмолодьспорт	2	9,57	8,08	3,75	2,45	5,70	5,57
Мінсоцполітики	1	2,83	1,67	2,83	1,67	0,00	0,00
Мінветеранів	1	0,51	0,21	0,20	0,21	0,31	0,00
Мінрегіон	1/0	1,16	-*	0,33	-*	0,00	0,00
Міненерго	1/0	0,04	-*	0,04	-*	0,00	0,00
ДКА	1/0	0,04	-*	0,04	-*	0,00	0,00
Дніпропетровська ОДА	1	0,017	0,011	0,017	0,006	0,00	0,005
Міноборони	1/0	2,70	-*	2,70	-*	0,00	0,00
Міндовкілля	1	6,26	3,41	2,82	2,58	1,35	0,18
Мінінтеграції	1/1**	0,84	-	0,50	-	0,15	-
УСЬОГО	15/10	141,9	111,9	110,7	76,9	8,0	5,8

* не фінансувалися, ** звіт не подано

Джерело: розроблено автором на підставі [34,35,36]

Фактично було виконано 10 програм [34,35,36]. Отже, Загальний обсяг фінансування становив 111,9 млрд. грн., в той час як було заплановано 141,9 млрд. грн. З державного бюджету було виділено 76,9 млрд. грн., з місцевих бюджетів – 5,8 млрд. грн.

Проведене дослідження дозволяє зробити висновки, що сьогодні виникає необхідність виокремлення напрямків вдосконалення розробки та реалізації державних цільових програм.

РОЗДІЛ 3. НАПРЯМКИ ВДОСКОНАЛЕННЯ РЕАЛІЗАЦІЇ ДЕРЖАВНИХ ПРОЕКТІВ ТА ПРОГРАМ

3.1. Основні проблеми реалізації державних проектів та програм в Україні

З метою розробки напрямків вдосконалення реалізації державних проектів та програм, доцільно проаналізувати виконання державними замовниками державних цільових програм у 2016-2020 роках (табл.3.1).

Таблиця 3.1

Аналіз виконання державними замовниками державних цільових програм у 2016-2020 рр.

Показники/роки	2016	2017	2018	2019	2020
Порушено строк подання звітності	6	5	3	6	4
звіти по ДЦП не подано	7	5	2	1	1
не фінансувалась	6	3	1	3	4
не подано фінансової звітності про виконання паспорту бюджетної програми	7	3	4	5	3
обсяги використаних коштів не узгоджуються з показниками фінансової звітності	3	4	3	2	5
державним замовником - координатором не забезпечено збір звітної інформації від державних замовників та виконавців	7	6	9	10	3
не відповідають вимогам законодавства у сфері розроблення та виконання державних цільових програм	9	6	12	7	6
державним замовником не було здійснено аналіз ефективності їх виконання	24	20	12	13	11
Всього програм	29	24	14	12	10

Джерело: розроблено автором на підставі [34,35,36]

Таким чином, в 2020 році за чотирьма програмами був порушений термін подання звітності, за однією – звіти не подано взагалі, чотири програми не фінансувались, в п'ятих програмах була невідповідність обсягів використаних коштів з показниками фінансової звітності, 6 програм не відповідають вимогам законодавства стосовно їх розробки, в 11 програмах не здійснена оцінка ефективності їх виконання (рис.3.1).

Рис.3.1. Аналіз виконання державними замовниками державних цільових програм у 2020 році

Джерело: розроблено автором на підставі [34,35,36]

Загалом, варто відзначити, що державні цільові програми станом на сьогодні не є ефективним інструментом вирішення важливих питань розвитку нашої країни, певних галузей економіки чи адміністративно-територіальних одиниць, фактично вони є формальними документами з декларацією про наміри.

Ще одним недоліком є те, що в рамках використання коштів держбюджету не дотримуються принципи пріоритетності розв'язання проблем, а при розподілі коштів питання досягнення запланованих цілей не є основним [34].

Крім того, прогнозні обсяги фінансів не були узгоджені з реальними можливостями фінансування. Програми не вміщують оцінку ефективності їх виконання, варто відзначити, що оцінка повинна розроблятися державним замовником, враховуючи специфіку програми та кінцевих результатів. Зі сторони державних замовників використовувався формальний підхід до виконання вимог діючого законодавства у сфері розробки і виконання державних проектів та програм. До цього всього варто додати і незадовільне надання звітів державних

замовників - були недотримані терміни подання, не в повному обсязі подана інформація.

Важливим моментом в напрямку реалізації державних проектів та програм є оцінка їх ефективності, аналіз існуючих підходів до оцінювання проектів та програм доводить відсутність чітко визначених критеріїв їх оцінки на основі яких можна визначити їх пріоритетність. На сьогодні оцінка ефективності державних проектів та програм здійснюється на основі:

- оцінки структури програми, або ж грошових потоків,
- на відношенні витрат і результатів,
- на підставі бальної шкали.

Таким чином, така оцінка не надає можливості за її результатами ранжувати програми з метою визначення першочергових програм, що підлягають фінансуванню. Цей факт викликає відхилення фактичної оцінки ефективності державних цільових програм.

Доволі часто підходи до оцінки ефективності державних проектів та програм містять тільки загальну характеристику підходу, відсутнє детальне пояснення, що викликає невирішеність багатьох питань, наприклад надання вагомості критеріям при розрахунку інтегрального показника оцінки програми, доволі часто рекомендується використовувати громіздкі формули та підбір показників.

Крім того, не всі методики надають можливість обґрунтувати відбір проектів та програм, що є однією з найбільш пріоритетних цілей оцінки. Однак, найбільшим недоліком більшості методик є спрямованість, більше, на оцінку якості проектування, а не на оцінку ефективності програми. Цілі та очікувані результати багатьох проектів та програм формулюються без чітких критеріїв та індикаторів оцінки їх досягнення. Окремо варто зупинитися на формальному характері нормативно-правових актів, які здійснюють регламентацію порядку формування, реалізації та здійснення оцінки ефективності реалізації державних цільових програм та проектів, що викликає вкрай високу непрозорість програм та високу частку «інших витрат», які ніяким чином не розшифровуються, відсутнє обґрунтування витрат, відсутні чіткі та адекватні показники для виміру результатів реалізації

державних програм, що призводить до неможливості ефективного їх ранжування, моніторингу рівня досягнення встановлених цілей і запланованих результатів у ході реалізації проектів та програм, оцінку ефективності по їх виконанню.

Отже, на основі проведеного аналізу можна визначити основні недоліки методів оцінки державних проектів та програм, які потребують свого вдосконалення (рис.3.2).

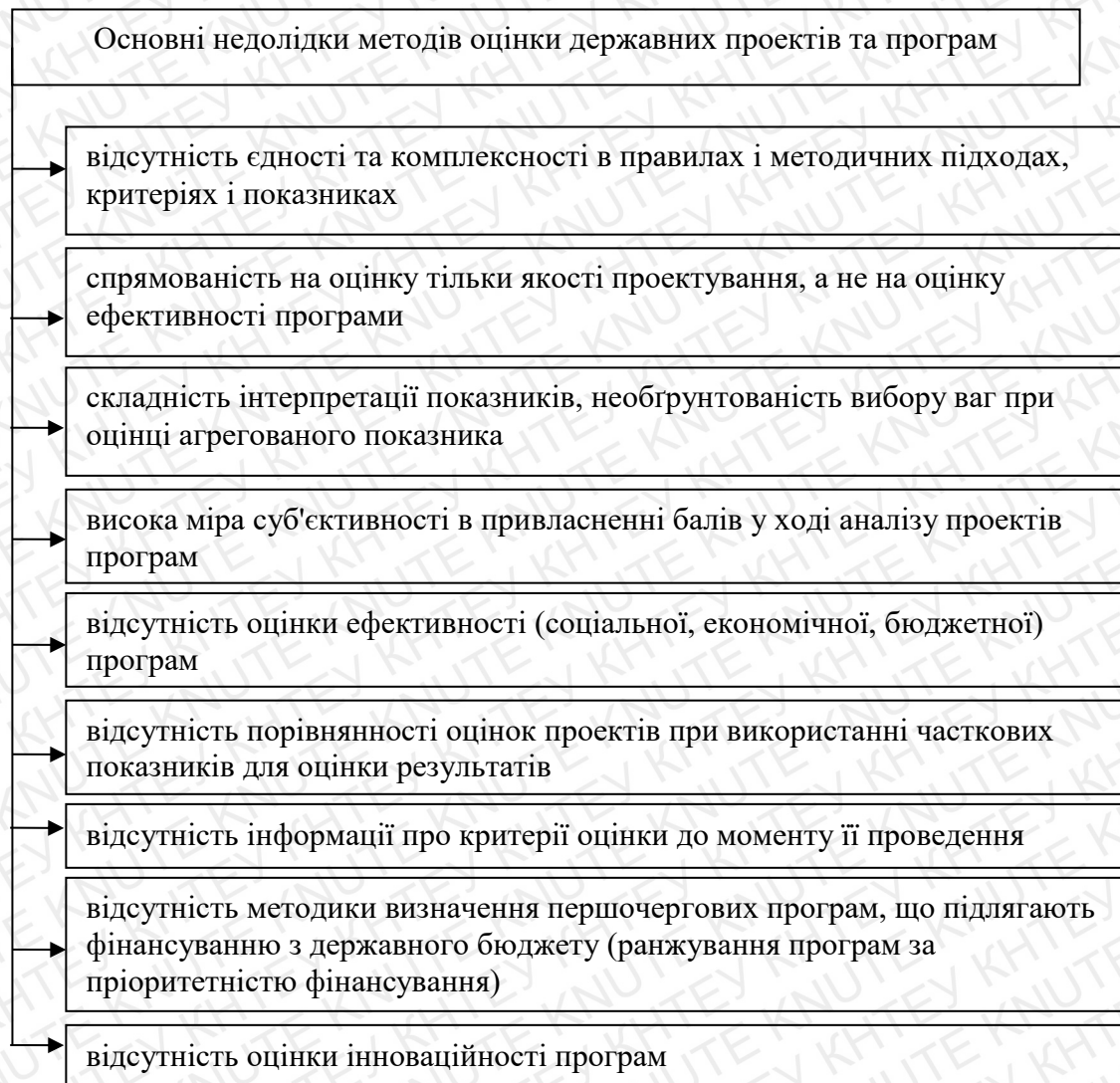

Рис.3.2. Основні недоліди методів оцінки державних проектів та програм

Ще одним недоліком в напрямку формування та реалізації державних проектів та програм є те, що їх перелік формується без ув'язки з ґрунтовним дослідженням соціально-економічного положення, і грошових коштів на рішення найбільш пріоритетних проблем практично не виділяється. Відбираючи проблеми

з метою їх програмного вирішення, не проводиться врахування пріоритетів соціально-економічної політики [14].

Сьогоднішня практика відбору проектів та програм в багатьох випадках призводить до знецінення проектного та програмно-цільового методу як інструменту державного регулювання економіки. В результаті зазначеного вище, ми маємо низькі показники розвитку соціальної сфери та народногосподарського комплексу. Потреба визначення конкретних заходів з удосконалення зазначених вище недоліків та повернення проектного та програмно-цільовому методу управління свого первинного сенсу потребує вдосконалення процесу формування переліку пріоритетних програм.

Отже, потрібно ґрунтовно проаналізувати діючі цільові програми, за результатами такого аналізу потрібно прийняти відповідні рішення, які програми потребують продовження їх реалізації, а які потрібно призупинити, врахувавши обсяг необхідних витрат та пріоритетність програм. Звісно, якщо можливостей в фінансуванні достатньо, варто профінансувати програми в повному обсязі.

Якщо ж такого скорочення не вдається уникнути, то потрібно обґрунтовано переглянути всі програмні заходи з умовою часткового фінансування. Крім того, варто врахувати, що деякі програми спрямовуються на реалізацію одних і тих же проблем, можливо можна деякі проекти чи програми об'єднати, що надасть можливість заощадження ресурсів, необхідних на їх реалізацію.

Ще раз варто наголосити, що формуючи перелік пріоритетних програм потрібно використовувати головний принцип програмно-цільового управління – концентрація обмежених ресурсів на вирішенні найбільш пріоритетної проблеми.

Отже, аналізуючи практику програмно-цільового управління бюджетними коштами нами було встановлено, що основними проблемами застосування даного методу є:

- труднощі в об'єктивній оцінці індикаторів, що характеризують результативність і ефективність використання бюджетних коштів на реалізацію програм;
- відсутність ефективної системи моніторингу та контролю за результатами

реалізації цільових програм і, відповідно, застосування особистої відповідальності керівників органів влади за недосягнення раніше запланованих показників;

- щорічний перегляд обсягів фінансування цільових програм незалежно від досягнутих результатів їх реалізації.

Таким чином, на сьогодні виникає необхідність виокремлення напрямків вдосконалення розробки та реалізації державних цільових програм (рис.3.3).

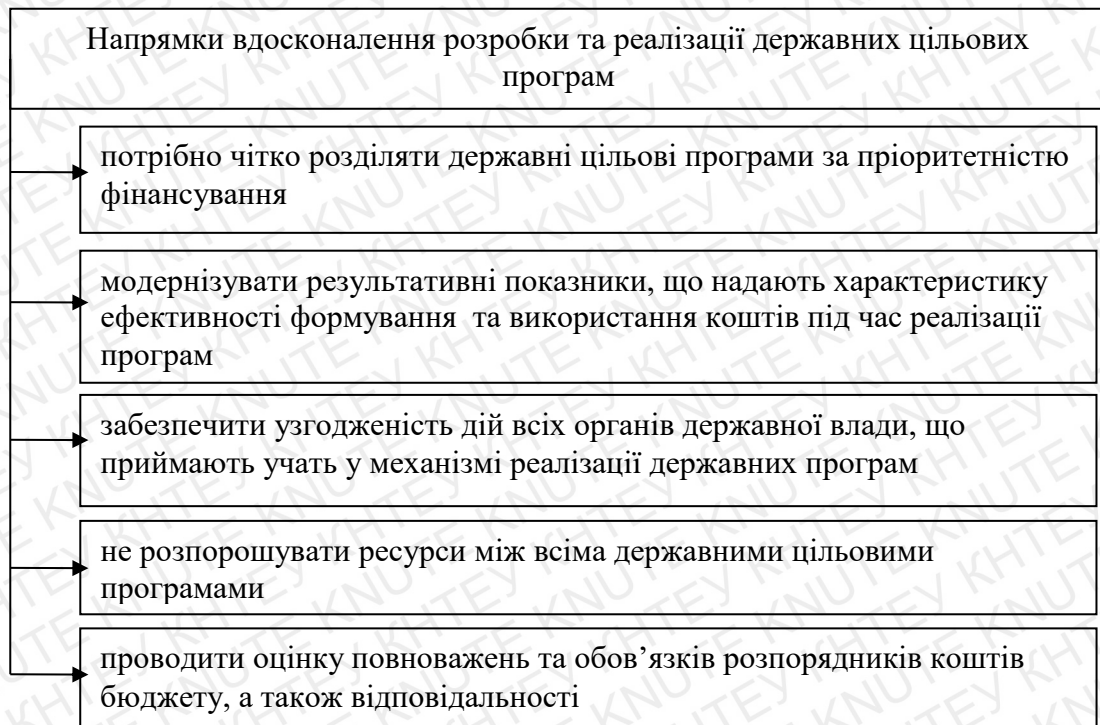

Рис.3.3. Напрямки вдосконалення розробки та реалізації державних цільових програм

Відповідно, проведене дослідження надає змогу зробити висновки, що, якщо вдало поєднати фінансові та людські ресурси, наукові знання та ухвалені ефективні управлінські рішення, можливо досягти результату, коли державні цільові програми та проекти можуть стати дієвим інструментом у процесі регулювання економіки України та зростання її соціально-економічних показників.

3.2. Шляхи вдосконалення реалізації державних проектів та програм із урахуванням зарубіжного досвіду

Проектний та програмно-цільовий підхід до формування, розподілу, використання, підвищення ефективності бюджетних витрат отримав поширення в усьому світі як прогресивний спосіб державного управління фінансовими, бюджетними коштами, а тим самим і всіма іншими видами ресурсів економіки, суспільного виробництва. Однак, загальні риси проектного та програмно-цільового підходів набувають певної своєрідності в кожній країні і зумовлено це наступними факторами (рис.3.4) [5].

Наведені на рис.3.4 чинники здатні по різному впливати на якість, ефективність, результативність перенесення практики застосування проектного та програмно-цільового підходу в одних країнах на інші країни, що також варто враховувати при дослідженні можливостей застосування зарубіжного досвіду реалізації проектів та програм в українській реальії.

Отже, до сьогодні за кордоном накопичений значний досвід розробок і застосування програмно-цільового та проектного управління на національному та регіональному рівні, який протягом багатьох десятиліть успішно використовується в зарубіжних країнах. Цілеспрямоване інвестування через державні цільові проекти та програми в останні роки забезпечило економічне зростання у Великобританії, Німеччині і Японії, Південно-Східній Азії.

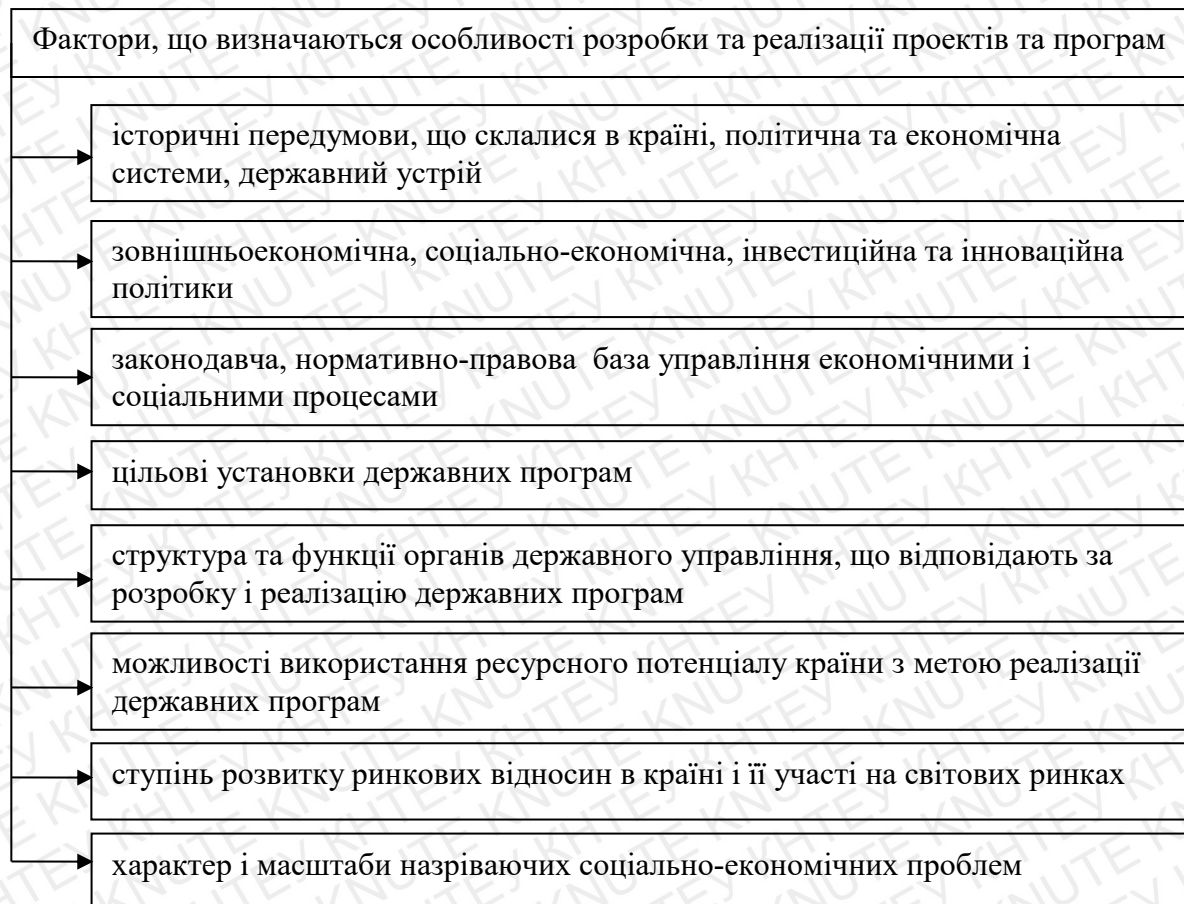

Рис.3.4. Фактори, що впливають на розробку та реалізацію державних проектів та програм

Джерело: розроблено автором на підставі [5, с.94]

Таким чином, маючи за мету вдосконалення реалізації державних проектів та програм в Україні варто приділити увагу вже накопиченому досвіду зарубіжних країн з можливістю подальшого втілення його в вітчизняну практику.

З точки зору організації проектного та програмно-цільового планування на національному рівні цікавий досвід Швеції, яка в кінці XIX ст. була бідною селянською країною, проте вдале поєднання ринкових механізмів з державним регулюванням вивело її на рівень розвинутої держави з ефективною, соціально орієнтованою економікою. У зв'язку з цим і виник термін «шведська модель» [18, с.130].

Основними цілями соціально-економічної політики Швеції, що реалізуються через державні цільові програми, були:

- підтримка високої і стабільної зайнятості та регіональної економічної рівноваги;
- прискорене економічне зростання;
- вирівнювання доходів населення;
- досягнення прийнятної стабільності цін;
- охорона навколишнього середовища;
- спроможність і задоволеність роботою;
- збільшення допомоги країнам, що розвиваються.

Зазначена модель має чітко виражену соціальну спрямованість, коли головними завданнями є створення необхідних соціальних гарантій і підтримання високого рівня життя населення. Економічний базис цієї моделі складають ринкові відносини з використанням досить розвинутого державного регулювання.

Сполучені Штати Америки мають найбільш багатий досвід реалізації державних проектів та програм. Основою для розробки довгострокових державних цільових програм та проектів в США є політичні заяви Президента, які в подальшому трансформуються профільним бюро Адміністрації президента в стратегічні документи, довгострокові програми, проекти або плани.

Національний план формується як документ стратегічного довгострокового планування, який координує державну політику на всіх рівнях влади та забезпечує інформаційну прозорість прийнятих рішень для бізнесу та громадських організацій. Модель формування довгострокових цільових програм в США представлена на рис. 3.5. [18].

У стратегіях, які також розробляються Адміністрацією президента як документи галузевого довгострокового планування, формуються законодавчі, адміністративні і бюджетно-податкові заходи федерального і регіонального рівня в окремих секторах економіки чи соціального розвитку.

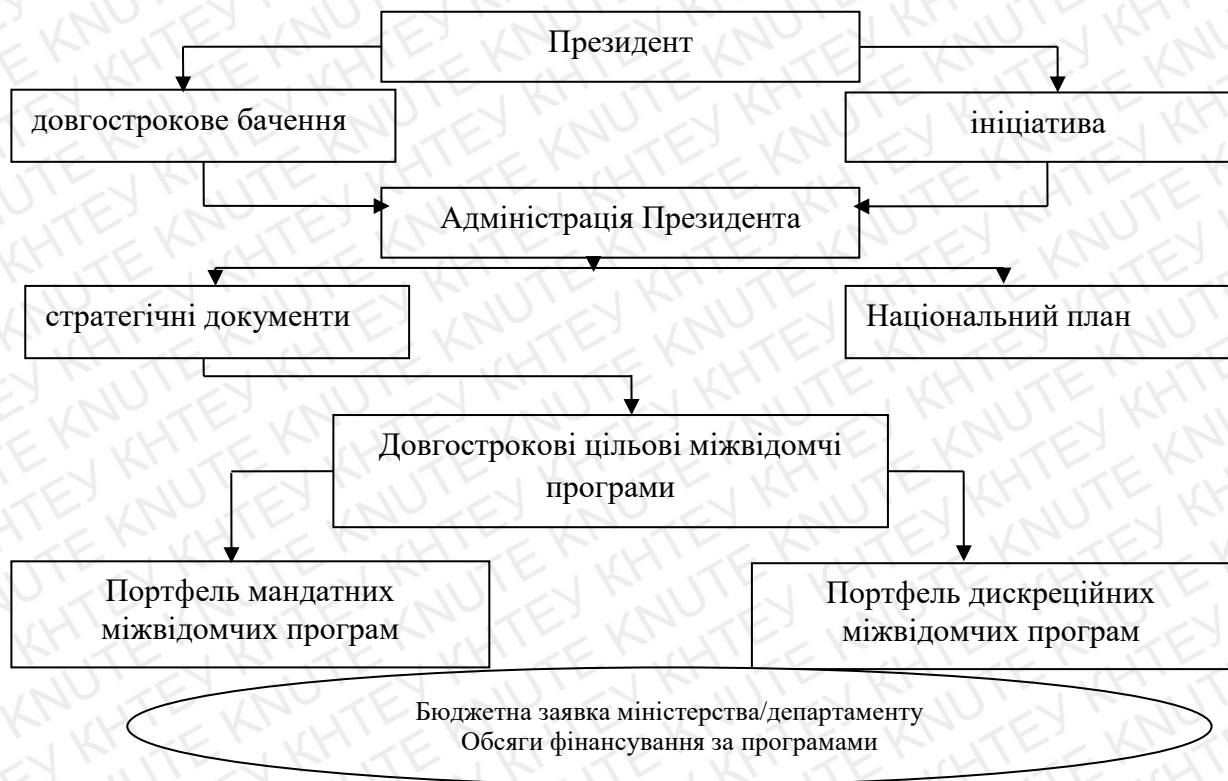

Рис.3.5. Модель формування довгострокових цільових програм в США [3]

У них конкретизуються основні напрямки державної політики, видається короткий опис проблематики, прийняті раніше рішення як на федеральному, так і регіональному рівнях і нові програми для федеральних органів виконавчої влади. Стратегії коригуються Адміністрацією президента в міру потреби. Довгострокові цільові програми об'єднують кілька міжвідомчих програм, об'єднаних однією метою і не мають суворої ієрархічної структури, тобто поділу на підпрограми, заходи, проекти.

На сьогоднішній день у США створена ефективна структурована система оцінки державних проектів та програм. Офіс менеджменту та бюджету США щорічно уточнює докладну інструкцію про підготовку, подання та виконання бюджету, в тому числі про складання стратегічного плану. Ним вперше була розроблена система рейтингової оцінки програм - інструмент PART (Program Assessment Rating Tool) з метою підвищення ефективності і результативності державних програм. Він застосовувався впродовж 2001-2009 рр. і складався приблизно з 30 питань (їх кількість могла варіюватися залежно від типу програм).

Всі питання були розділені за чотирма напрямками оцінювання (рис.3.6).

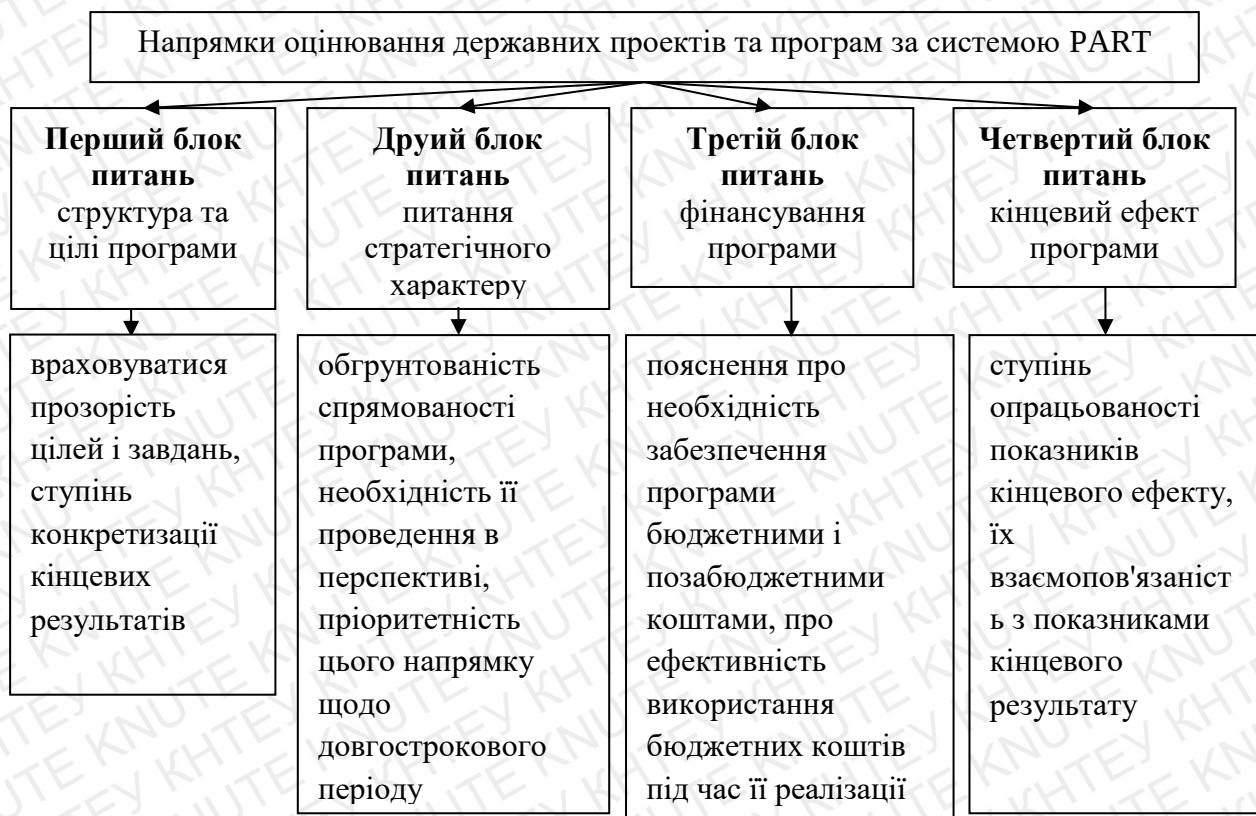

Рис.3.6. Напрямки оцінювання державних проектів та програм за системою PART [3]

Крім безпосередньо оцінки проектів та програм, PART також оцінював фактори, на які не можуть вплинути державні відомства, але які обмежують ефективність реалізованих ними програм. Наприклад, якщо існували певні законодавчі обмеження, то могли бути запропоновані рекомендації щодо їх усунення. Формалізація процесу оцінки ефективності за допомогою PART була спрямована на отримання обґрунтованих та об'єктивних рейтингів проектів та програм.

Низький рейтинг програми зовсім не означав автоматичного зниження у фінансуванні з бюджетних коштів, а високий рейтинг не гарантував першочерговості в забезпеченні бюджетними коштами. Після присвоєння оцінки давалися рекомендації щодо поліпшення програми, про виконання яких відомство зобов'язане було доповісти в річному звіті про свою діяльність. Також, Бюджетне управління при Президентіві проводить систематичні процедури оцінки реалізації

програм за п'ятибальною шкалою: ефективна, помірно ефективна, адекватна, неефективна, неможливість оцінки результатів [3, с.8].

Таким чином, модель довгострокового програмно-цільового планування в США характеризується:

- високим ступенем централізації прийняття рішень на вищому рівні виконавчої влади. Всі документи стратегічного планування допрацьовуються до рівня програмних механізмів міністерств і відомств профільним управлінням (за напрямом діяльності) Адміністрації президента;
- обмеженням повноважень центральних органів виконавчої влади щодо внесення змін до програмних документів і механізми реалізації довгострокових програм;
- гнучкістю програмної структури, яка відрізняється відсутністю суворої ієрархії цілей / завдань, програм, підпрограм;
- структура може змінюватися на рівні механізмів без внесення змін до стратегічні документи.

У країнах Західної Європи оцінка результативності програм здійснюється за такими групами показників: показники економічності; показники ефективності; показники результативності; показники якості; показники фінансової діяльності [39, с36]. Фахівці Світового банку розробили різні типи показників оцінювання виконання проектів: показники задіяних ресурсів, продукту, впливу і результатів, відповідності, ефективності, результативності та сталості [3].

Вважаємо за доцільне також розглянути досвід Канади в досліджуваному питанні. Основою формування довгострокових програм в Канаді є економічний план дій (Economic Action Plan, EAP), що приймається Кабінетом Міністрів щорічно. По суті він в значній мірі є аналогом Національного плану в США, та виступає основою для законодавчих ініціатив та розробки державних проектів та програм. На відміну від США, де довгострокові цільові програми розробляються на рівні Адміністрації президента, а міністерства тільки реалізують їх, органи виконавчої влади Канади мають повноваження по розробці довгострокових стратегій, які можуть ініціюватися безпосередньо відомствами або розроблятися на

основі довгострокових планів / програм уряду [40]. Модель формування довгострокових цільових програм в Канаді представлена на рис. 3.7.

Рис.3.7. Модель формування довгострокових цільових програм в Канаді [40]

Розробниками стратегій можуть бути спеціально створені консультативні групи; фінансування розробки стратегії також може бути включено до Економічного плану дій. Кожна стратегія прив'язана до однієї з цілей, включених в ЕАР, а на основі цілей формуються програми і підпрограми відомств, що створює жорстку конфігурацію програмно-цільового планування. Узгодженість стратегій і програм реалізується за допомогою програмної архітектури, яка формується за ієрархічним принципом і забезпечує логічний зв'язок кожної програми і підпрограми зі стратегічним результатом, із зазначенням міністерства або відомства, що реалізує підпрограму.

По кожному відомству встановлюються пріоритети, тип пріоритету і які стратегічні результати і програми забезпечують їх досягнення і аналіз ризиків. Існує чотири області витрат (соціальна політика, економічні питання, міжнародні відносини, загальнодержавні питання), кожна з яких забезпечує реалізацію

загального результату ЕАР. Стратегічні завдання, результати і програми представляються також в розрізі основних видів витрат.

У бюджеті міністерства по кожній довгостроковій програмі встановлюються бюджетні асигнування на два роки (факт і поточний рік виконання бюджету), основні оцінки на планований бюджетний рік за статтями: персонал, капітал, трансфертні платежі, доходи, що скорочують витрати (тобто певний вид доходів, закріплених за відомством, за якими воно може фінансувати витрати) і підсумкові оцінки. Включені програми, що забезпечують досягнення результатів в рамках всієї організації, а також обов'язкові (мандатні) витрати і витрати, які здійснюються поза нормативно-правових актів [40].

Своя особливість реалізації державних проектів та програм існує в Японії. Систему державного економічного програмування в цій країні можна розділити на три чітко виражених «горизонти» [39].

По-перше, «якісні плани» довгострокові програми-прогнози майбутнього розвитку країни («план Танака», «Третій комплексний план національного розвитку»).

По-друге, прийняті урядом середньострокові державні плани, в яких представлений комплекс заходів для вирішення проблем в економічній і соціальній сферах на період до п'яти років.

І, по-третє, щорічне бюджетне планування, яке можна розглядати як короткострокові програми на один рік [39].

Вивчення досвіду зарубіжних країн підтверджує доцільність застосування та розвитку сучасних форм і видів централізованого планування. При цьому в Україні необхідно використовувати процедури узгодження інтересів учасників в процесі планування суспільного відтворення, і під ці процедури трансформувати відповідні планові органи. Необхідно посилювати пряму участь держави в цільових програмах і галузевих корпоративних планах, важливо використовувати накопичений досвід програмно-цільового планування інших країн в поєднанні з вітчизняними розробками і позитивним досвідом з урахуванням вітчизняної специфіки.

При розгляді можливості включення в українську модель формування та реалізації державних проектів та програм, що використовуються в США і Канаді, необхідно враховувати наступне:

- неможливо здійснити «технічне» впровадження моделей без урахування вже сформованої практики планування і специфіки української бюджетної системи;
- при всіх наявних недоліках розглянуті моделі забезпечують цілісність прийняття управлінських рішень, централізація планування і жорстка структура програм або децентралізація при гнучкій конфігурації програм, навряд чи доцільна, оскільки об'єднає всі недоліки існуючих моделей, нівелюючи їх переваги.

Таким чином, великий міжнародний досвід формування та реалізації державних проектів та програм дозволяє зробити висновки, що програмно-цільовий підхід повинен передбачати, що держава повинна надати громадськості повну інформацію стосовно досягнутих показників програм та проектів, результати діяльності міністерств в даному напрямку; особливості методології оцінки тощо.

Узагальнення закордонної практики дозволяє сформулювати принципи, дотримання яких є необхідним задля успішної реалізації державних проектів та програм: програми повинні містити максимально відповідні їм показники безпосередніх і кінцевих результатів; дані показники повинні бути ув'язані зі стратегічними цілями і завданнями; програмна класифікація повинна охоплювати всі бюджетні витрати.

Таким чином, міжнародний досвід провідних країн, зокрема США, Канади, Великобританії, Швеції, реалізації державних проектів та програм довів, що широке застосування проектного та програмно-цільового підходів до реалізації проектів та програм є ефективними інструментом для підвищення прозорості та ефективності використання коштів держави, посилення відповідальності при їх витрачанні.

Як вже було відзначено, на сьогодні оцінку державних цільових програм здійснюють на основі Методичних рекомендацій щодо проведення оцінки економічної і соціальної ефективності виконання державних цільових програм,

вона повинна сформувати уявлення про реальний їх стан та надати інформацію стосовно змін в певній програмі, надати можливість для зростання ефективності планування в майбутньому. Ми вважаємо, що основним неділіком зазначеної вище методики є її орієнтація на фінансові критерії.

З метою вирішення зазначеної проблеми та враховуючи міжнародний досвід, який поряд з фінансовими показниками вважає за доцільне використовувати і інші показники та застосовувати експертний метод, пропонуємо використовувати методику експертного опитування, яку розробили західні науковці [13]. Вона полягає в можливості визначити ефективність державних цільових програм, враховуючи цілі планування за наступною формулою:

$$Евб = (100\% / \Sigma сб) * (\Sigma ео / 100\%), [13]$$

Де Евб – Ефективність видатків бюджету

$\Sigma сб$ – сума коштів виділених на реалізацію даної програми;

$\Sigma ео$ – сума балів, що отримана в результаті експертної оцінки стану програми з точки зору досягнення поставлених цілей.

З метою демонстрації зазначеної методики проаналізуємо державну цільову програму «Молодь України» на 2016 - 2020 роки, метою якої є створення сприятливих умов для розвитку і самореалізації української молоді, формування її громадянської позиції та національно-патріотичної свідомості. Основними цілями зазначеної програми є [26]:

- збільшення кількості молоді, яка є залученою до програм та заходів, спрямованих на національно-патріотичне виховання та підвищення рівня громадянської свідомості молоді;
- збільшення чисельності молоді, залученої до популяризації здорового і безпечного способу життя та культури здоров'я;
- створення цілісної системи неформальної освіти молоді;
- забезпечення розвитку молодіжного підприємництва;

- забезпечення підтримки молоді у працевлаштуванні та сприянні створенню для неї нових робочих місць;
- забезпечення залучення молоді до волонтерства;
- зниження рівня правопорушень серед молоді;
- забезпечення інтеграції української молоді в європейські та світові молодіжні структури.

Для реалізації цієї програми передбачені обсяги фінансування у розмірі 542826,38 тис.грн. (табл. 3.1).

Таблиця 3.1

Обсяги та джерела фінансування державної цільової програми «Молодь України» на 2016 - 2020 роки [26]

Джерела фінансування	Обсяг фінансування, тис. гривень	У тому числі за роками				
		2016	2017	2018	2019	2020
Державний бюджет	143501,17	8824,8	15145,5	32262,1	40638,77	46630
Місцеві бюджети	386311,59	37741,82	73114,22	108741,39	100178,71	66535,45
Інші джерела	13013,62	2323,8	2289,51	3560,7	2457,21	2382,4
Усього	542826,38	48890,42	90549,23	144564,19	143274,68	115547,85

З метою визначення ефективності реалізації обраної програми ми запропонували врахувати думку експертів, які були виконавцями даної програми, щоб вони здійснили оцінку мети, цілей та стану, який говорить про досягнення тієї чи іншої мети.

Для того, щоб визначити ефективність реалізації даної програми на її теперішньому етапі, ми пропонуємо звернутися до думки експертів (15 осіб), які безпосередньо приймали участь у її розробці та реалізації, вони повинні оцінити значимість досягнення тієї або іншої цілі, а також стан, який свідчить про стан досягнення тієї чи іншої цілі (табл. 3.2).

Таблиця 3.2

Показники, що характеризують значимість (Зм) і стан досягнення цілей (Дм), поставлених програмою «Молодь України» на 2016 - 2020 роки

Значимість досягнення мети	Бали	Стан досягнення мети	Бали
Висока	2,0	Мета досягнута	2,0
Середня	1,0	Мета досягнута частково	1,0
Низька	0,0	Мета не досягнута	0,0

Джерело: розроблено автором на підставі [13]

Застосувавши дану систему показників, ми отримали наступні результати експертного опитування (табл. 3.3).

Таблиця 3.3

Матриця експертного опитування, спрямованого на з'ясування стану досягнення цілей програми «Молодь України» на 2016 - 2020 роки

Зм	Номер експерта і результат оцінки															Σ/ n, де n кількість експертів
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	
1.	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2,00
2.	2	2	1	2	2	1	2	2	1	1	2	2	1	2	2	1,67
3.	1	1	2	2	2	2	1	2	1	1	1	1	2	2	2	1,53
4	2	2	2	1	2	2	2	2	2	1	2	2	2	1	2	1,80
5	1	2	2	2	2	2	2	1	1	2	1	2	2	2	2	1,73
6.	2	2	2	2	2	2	2	2	2	1	2	2	2	2	2	1,93
7	1	1	2	1	1	1	2	1	1	1	1	1	2	1	1	1,20
8	0	1	1	0	0	1	1	1	1	1	0	1	1	0	0	0,60
(Дм)	Номер експерта та результат оцінки															Σ/ n, де n кількість
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	
1.	1	1	1	1	1	2	2	0	1	2	1	1	1	1	1	1,13
2	1	1	1	2	1	1	1	2	1	1	1	1	1	2	1	1,20
3	1	2	2	0	0	1	1	1	1	1	1	2	2	0	0	1,00
4.	2	2	1	1	1	2	2	1	2	1	2	2	1	1	1	1,47
5.	1	2	2	2	1	1	1	2	1	2	1	2	2	2	1	1,53
6.	0	0	0	0	1	0	1	0	0	1	0	0	0	0	1	0,27
7.	1	0	0	1	1	0	1	1	1	1	1	0	0	1	1	0,67
8	1	1	1	2	1	1	2	1	1	1	1	1	1	2	1	1,20

Джерело: власна розробка автора

Розрахуємо інтегральний показник Σ_{eo} , помноживши середні значення одержаних балів (табл.3.4).

Таблиця 3.4

Розрахунок показника Σ_{eo} , що свідчить про досягнення цілей програми «Молодь України» на 2016 - 2020 роки

Номер показника	Зм	Дм	Зм × Дм
1	2,00	1,13	2,26
2	1,67	1,20	2,00
3	1,53	1,00	1,53
4	1,80	1,47	2,65
5	1,73	1,53	2,65
6	1,93	0,27	0,52
7	1,20	0,67	0,80
8	0,60	1,20	0,72
Σ	-	-	13,13

Джерело: власна розробка автора

На основі отриманих даних розрахуємо показник Евб:

$$\text{Евб} = ((100 \% / 0,543) * (13,13 / 100 \%)) = 24,18\%$$

Якщо зважати, що усі поставлені цілі будуть досягнуті (тобто Дм у всіх випадках дорівнюватиме 2 б.), показник Σео складе:

$$\Sigma_{\text{ео}} = (2,0 * 2,0) + (1,67 * 2) + (1,53 * 2) + (1,8 * 2) + (1,73 * 2) + (1,93 * 2) + (1,2 * 2) + (0,6 * 2) = 4 + 3,34 + 3,06 + 3,6 + 3,46 + 3,86 + 2,4 + 1,2 = 24,926$$

Тоді значення показника Евб дорівнюватиме:

$$\text{Евб} = ((100 \% / 0,543) * (24,92 / 100 \%)) = 45,89\%$$

Відповідно, можна говорити про те, що в даному випадку поставлені цілі досягнуті дещо більше, ніж на половину, відповідно досліджувана програма реалізується малоефективно.

Підбиваючи підсумки проведеного дослідження та враховуючи зарубіжний досвід, доцільно навести пропозиції стосовно напрямків вдосконалення розробки та реалізації державних проектів та програм (рис.3.8).

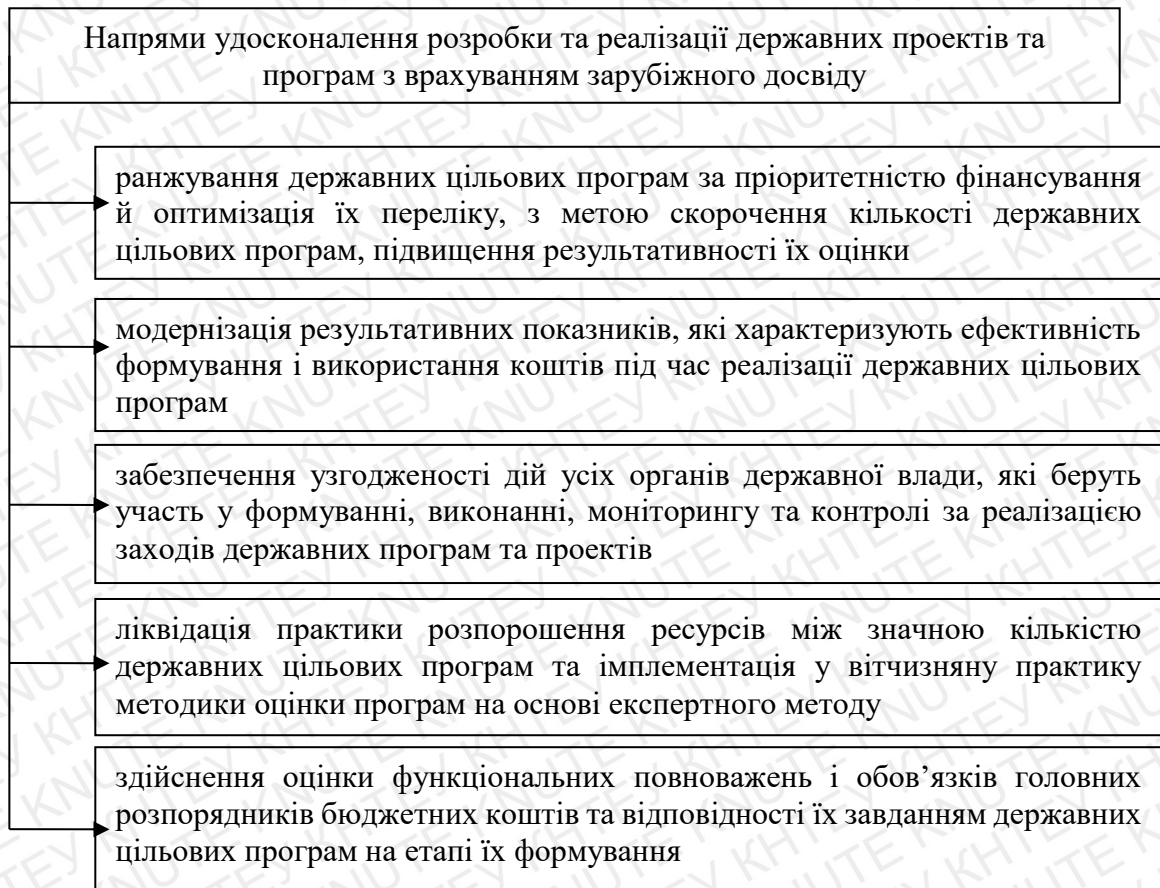

Рис.3.6. Напрями удосконалення розробки та реалізації державних проектів та програм з врахуванням зарубіжного досвіду

Джерело: власна розробка автора

Підсумовуючи викладене, стає зрозумілим, що програмно-цільовий підхід в Україні не має альтернативи, тому що саме за його допомогою можна найбільш повно та послідовно втілювати на практиці принципи планування державного бюджету в Україні. У той же час сама методика розробки та реалізації державних проектів та програм потребує подальшого вдосконалення з врахуванням найкращого світового досвіду.

ВИСНОВКИ ТА ПРОПОЗИЦІЇ

Таким чином, проведене дослідження особливостей реалізації державних проектів і програм надало змогу зробити наступні висновки.

1. Проекти та програми є важливими інструментами, що використовуються в публічному управлінні. Встановлено, що державна програма - погоджені за термінами проведення та виконавцями обґрунтовані завдання та заходи економічного, соціального, організаційного, технічного, наукового характеру, що спрямовані на позитивні результати розвитку держави та суспільства, при цьому ресурси та їх джерела є чітко визначеними; проект - засіб управління цілями, проект може бути або не бути частиною програми, проте програма завжди містить проекти.

Закон України «Про державні цільові програми» визначає два критерії їх класифікації: за спрямованістю та за ступенем охоплення, однак в науковій літературі представлена їх значна кількість: термін та масштаб дії, дієвість, способи реалізації, рівень інноваційної складової, характер дії, джерела фінансування.

2. До основних законодавчих актів, що регулюють структуру, принципи розробки, оцінку виконання державних програм в Україні належать Закон України «Про державні цільові програми», Постанови Кабінету Міністрів України «Про затвердження Порядку розроблення та виконання державних цільових програм» та «Про затвердження Порядку обліку державних цільових програм», наказ Міністерства економіки України «Про затвердження Методичних рекомендації щодо проведення оцінки економічної і соціальної ефективності виконання державних цільових програм».

3. Механізм розробки державних програм є доволі складним та тривалим, включає значну кількість етапів, які мають свої особливості і повинні чітко відповідати, встановленим на законодавчому рівні вимогам. Основними етапами їх розробки є: розробка та узгодження програми, розробка і узгодження проекту програми, затвердження програми та її реалізація, контроль за виконанням програми, звіт про виконання програми.

В більшості наукових джерелах до основних методів оцінки ефективності програм вченими віднесені наступні: метод аналізу витрат і вигод; метод аналізу витрат і корисності; метод аналізу витрат і результативності тощо.

4.Проведений аналіз дозволив зробити висновки про позитивну тенденцію схвалення, прийняття законопроектів за поданням Міністерства економіки України - в 2019 році було схвалено 19 законопроектів, що більше на 14, ніж в 2018 році, зросла відповідно і кількість прийнятих Верховною Радою України законопроектів на 6 од., значними темпами зросла кількість прийняття актів Уряду та кількість виданих наказів Міністерством економіки. Протягом 2019 року Урядом було прийнято 147 постанов та 220 розпоряджень Кабінету Міністрів України, розробником яких було Міністерство економіки, видано 2566 його наказів. Проведений аналіз реалізації інвестиційних проектів за даними Міністерства економіки України показує значну їх кількість в усіх сферах, низьке фінансування.

5.Якщо проаналізувати динаміку затверджених державних цільових програм, то варто відзначити стійку тенденцію до їх скорочення. Зокрема, в 2013 році було затверджено 64 програми, в той час, як в 2018 – лише 14. Стан виконання планових показників складає лише 33,16%. Відбувається негативна тенденція до скорочення усіх видів державних цільових програм, окрім оборонних, вони залишилися на тому ж рівні, що й були у попередніх роках. Найбільші обсяги фінансування припадали на соціальні державні цільові програми, в свою чергу фінансування витрат на економічні програми було вкрай мале, оборонні програми взагалі не фінансувалися. Це свідчить про неефективну політику в напрямку розробки та фінансування державних цільових програм.

6.Аналіз розробки та реалізації державних програм показав, що відбувається порушення термінів подання звітності, звіти не подаються взагалі, програми не фінансуються, існує невідповідність обсягів використаних коштів з показниками фінансової звітності, програми не відповідають вимогам законодавства стосовно їх розробки, не здійснюється оцінка ефективності їх виконання, не дотримуються принципи пріоритетності розв'язання проблем, а при розподілі коштів питання досягнення запланованих цілей не є основним. Аналіз існуючих підходів до

оцінювання проектів та програм доводить відсутність чітко визначених критеріїв їх оцінки, на основі яких можна визначити їх пріоритетність.

Встановлено, що державні цільові програми станом на сьогодні не є ефективним інструментом вирішення важливих питань розвитку нашої країни, певних галузей економіки чи адміністративно-територіальних одиниць, фактично вони є формальними документами з декларацією про наміри.

7. Міжнародний досвід провідних країн, зокрема США, Канади, Великобританії, Швеції, реалізації державних проектів та програм довів, що широке застосування проектного та програмно-цільового підходів є ефективними інструментом для підвищення прозорості та ефективності використання коштів держави, посилення відповідальності при їх витрачанні.

Враховуючи зарубіжний досвід, нами було запропоновано наступні напрямки вдосконалення розробки та реалізації державних цільових програм: потрібно чітко розділяти державні цільові програми за пріоритетністю фінансування, модернізувати результативні показники, що надають характеристику ефективності формування та використання коштів під час реалізації програм, забезпечити узгодженість дій всіх органів державної влади, що приймають участь у механізмі реалізації державних програм, не розпорошувати ресурси між всіма державними цільовими програмами проводити оцінку повноважень та обов'язків розпорядників коштів бюджету, а також відповідальності, використання експертного методу при здійсненні оцінки державних проектів та програм.

8. Підсумовуючи проведені дослідження, зазначимо, що програмно-цільовий підхід в Україні не має альтернативи, тому що саме за його допомогою можна найбільш повно та послідовно втілювати на практиці принципи планування державного бюджету в Україні. У той же час сама методика розробки та реалізації державних проектів та програм потребує подальшого вдосконалення з врахуванням найкращого світового досвіду.

Відповідно, якщо вдало поєднати фінансові та людські ресурси, наукові знання та ухвалені ефективні управлінські рішення, можливо досягти результату,

коли державні цільові програми та проекти можуть стати дієвим інструментом у процесі регулювання економіки України та зростання її соціально-економічних показників.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Азаров М.Я. Ярошенко М.О. Бюджетна політика у контексті стратегії соціально-економічного розвитку України: у 6 т. Т. 4: Програмно-цільовий метод у бюджетному процесі. К.: НДФІ, 2004. 364 с.
2. Абрамов Л.К., Азарова Т.В. Цільові програми та механізми по забезпеченню прозорості у процесі їх реалізації. Кіровоград: ІСКМ, 2017. 100 с.
3. Богачева О.В., Лавров А.М., Ястребова О.К. Международный опыт бюджетирования. Финансы. 2010. №12. С.4 -10
4. Буряк Я. В. Аналіз стану виконання державних цільових програм в Україні. 2015. № 4. С. 95-99.
5. Варцаба В.І., Траньович Ю.П. Програмно-цільовий метод як інструмент вдосконалення бюджетного планування. Науковий вісник Ужгородського університету. Сер. Економіка. 2014. Вип.3. С. 100-102.
1. Карамішев Д. В. Реалізація цільових програм як форма державного регулювання соціально-економічних процесів. Держава та регіони. Серія: Економіка та підприємництво. 2006. № 1. С. 95-100.
2. Войцехівська В. В. Проблеми законодавчого регулювання державних цільових програм в сучасних умовах. Економіка, фінанси, право. 2013. № 4. С. 25–28.
3. Гетьман Є. М. Особливості класифікації державних цільових програм в Україні / Є. М. Гетьман // Причорноморські економічні студії. 2017. Вип. 15. С. 182-186.
4. Галайко Н.В. Науково-теоретичні аспекти сутності поняття "державна цільова програма". Науковий вісник Львівського державного університету внутрішніх справ. серія економічна. 2014. Вип. 1. С. 147-157.
5. Гавва Р.В. Программно-целевое планирование в России и за рубежом. Вестник университета. 2017. № 7-8. С. 91-96.
6. Галайко Н. В. Науково-теоретичні аспекти сутності поняття "державна цільова програма". Науковий вісник Львівського державного університету внутрішніх справ. серія економічна. 2014. Вип. 1. С. 147-157.

7. Євмешкіна О.Л. Проблеми державного стратегічного планування в Україні. Держава та регіони. Сер. : Державне управління. 2014. № 1. С. 14-18
8. Журавка Ф. О. Оцінка ефективності реалізації державних цільових програм у соціальній сфері. Бізнес Інформ. 2014. № 6. С. 202-206.
9. Звіт про діяльність Міністерства розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства за 2019 рік. URL: <https://www.me.gov.ua/Documents/Detail?lang=uk-UA&id=aa5de2c4-3878-459e-922fbe102df24592&title=ZvitProDiiialnistMinisterstvaRozvitkuEkonomiki-TorgivliTaSil'skogoGospodarstvaUkrainiZa2019-Rik> (дата звернення 02.03.2021 року)
10. Квак М. В. Державні цільові програми основа реалізації політики сталого розвитку в Україні. Економічний аналіз: зб. наук. праць. 2017. Том 27. № 1. С. 43-48.
11. Кизим М. О., Феденко Г. М. Теорія та практика оцінки пріоритетності та результативності державних цільових програм в Україні. Бізнес Інформ. 2012. № 12. С. 6–13.
12. Кузнєцова А. Я. Джерела фінансування державних цільових програм: поняття та класифікація. Фінансово-кредитна діяльність: проблеми теорії та практики. 2018. Вип. 1. С. 298-304.
13. Ліснічук О.А. Програмно-цільовий метод у плануванні державного бюджету. Інноваційна економіка. вип. 7-8. 2020. С. 124-132.
14. Логвінов П. В. Програмно-цільове бюджетування в умовах децентралізації державних фінансів : дис. ... канд. екон. наук : 08.00.08. Київський нац. екон. ун-т ім. В. Гетьмана. Київ, 2017. 222 с.
15. Маматова Т.В., Молоканова В. М., Чикаренко І. А. Управління проектами : навч. посіб. Дніпро : ДРІДУ НАДУ, 2018. 128 с.
16. Маліновська О.Я. Соціальні програми та проекти як інструменти здійснення державної соціальної політики в умовах програмно-цільового методу організації бюджету. Економіка та держава. 2016. № 3. С. 61-64.
17. Мінекономрозвитку: державні цільові програми – неефективний інструмент

здійснення державної політики. URL:

[https://www.me.gov.ua/News/Detail?id=9a4a8c04-087a-4aac-bd1a-1599715f8768&lang=uk-UA&title=Minekonomrozvitku-](https://www.me.gov.ua/News/Detail?id=9a4a8c04-087a-4aac-bd1a-1599715f8768&lang=uk-UA&title=Minekonomrozvitku-DerzhavniTsiloviProgramiNeefektivniiInstrumentZdiisnenniaDerzhavnoiPolitikiana)

[DerzhavniTsiloviProgramiNeefektivniiInstrumentZdiisnenniaDerzhavnoiPolitikiana](https://www.me.gov.ua/News/Detail?id=9a4a8c04-087a-4aac-bd1a-1599715f8768&lang=uk-UA&title=Minekonomrozvitku-DerzhavniTsiloviProgramiNeefektivniiInstrumentZdiisnenniaDerzhavnoiPolitikiana)
liz (дата звернення 22.03.2021 року)

18.Оссель М. Бюджетный процесс – работа на стабильность и эффективность. Опыт шведских реформ. М.:Издательство «Алекс», 2015. 304 с.

19.Про державні цільові програми: Закон України. Відомості Верховної Ради України. 2004. № 25. ст.352. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1621-15#Text> (дата звернення 02.03.2021 року)

20.Про державне прогнозування та розроблення програм економічного і соціального розвитку України: Закон України. Відомості Верховної Ради України. 2000. № 25. ст.195. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1602-14#Text> (дата звернення 02.03.2021 року).

21.Про затвердження Порядку обліку державних цільових програм: Наказ Міністерства економіки України від 31.07.2007. N 250. Відомості Верховної Ради України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0944-07#Text>(дата звернення 02.03.2021 року)

22.Про затвердження Порядку розроблення та виконання державних цільових програм: Постанова Кабінету Міністрів України від 31 січня 2007 р. N 106

23.Питання Міністерства розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства: Постанова Кабінету Міністрів України від 11 вересня 2019 р. N 838. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/838-2019-%D0%BF#Text> (дата звернення 02.03.2021 року).

24.Про затвердження Методичних рекомендацій щодо проведення оцінки економічної і соціальної ефективності виконання державних цільових програм: Наказ Міністерства економіки України від 24.06.2010 N 742. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0742665-10#Text>(дата звернення 12.03.2021 року).

25. Про порядок обміну інформацією між виконавцями державних цільових програм та координації цієї роботи: Наказ Міністерства економіки України від 04.12.2009 N 1367. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1251-09#Text> (дата звернення 12.03.2021 року).
26. Про затвердження Державної цільової соціальної програми “Молодь України” на 2016-2020 роки та внесення змін до деяких постанов Кабінету Міністрів України: Постанова КМУ від 18 лютого 2016 р. № 148. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/148-2016-%D0%BF#Text> (дата звернення 22.03.2021 року).
27. Петренко І. Сутність державної політики та державних цільових програм. Віче. 2011. № 10. С. 23-25.
28. Питання оптимізації кількості бюджетних програм: Розпорядження Кабінету Міністрів України від 6 квітня 2011 р. N 292-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/292-2011-%D1%80#Text>
29. Чистов С. М. Державне регулювання економіки : навч. посіб. / С. М. Чистов, А.Є.Никифоров, Т.Ф.Куценко. - К. : КНЕУ, 2018. - 345 с.
30. Чемерис А. Розроблення та управління проектами у публічній сфері: європейський вимір для України. Практичний посібник. К. : ТОВ «Софія-А». 2012. 80 с.
31. Олексіч Д. В. Механізм визначення інтегрального ефекту від реалізації державних цільових програм і проектів. Економічний аналіз. 2013. Т. 14, № 1. С. 118-126.
32. Основні досягнення роботи Мінекономіки за останні півроку. URL: <https://www.kmu.gov.ua/news/osnovni-dosyagnennya-roboti-minekonomiki-za-ostanni-pivroku> (дата звернення 12.03.2021 року)
33. Олійник Р. Ю. Проектний менеджмент: особливості ключових концептів та застосування у публічному секторі. Право та державне управління. 2019. Т. 2, № 2. С. 147-151.

- 34.Пашинська В. В. Правове регулювання фінансування державних цільових програм: автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.07. К. : Нац. авіац. ун-т, 2015. 20 с.
- 35.Показники, що застосовуються для моніторингу результативності виконання проектів: Посібник для керівників проектів, підготовлений відділом оцінки операцій Світового банку. URL: <http://www.kmu.gov.ua/document/243708731/pmifinal.doc>
- 36.Стан виконання державних цільових програм у 2018 році URL: <https://me.gov.us> (дата звернення 02.03.2021 року)
- 37.Стан виконання державних цільових програм у 2017 році URL: <https://me.gov.us> (дата звернення 02.03.2021 року)
- 38.Стан виконання державних цільових програм у 2016 році URL: <https://me.gov.us> (дата звернення 02.03.2021 року)
- 39.Сергієнко Н. В. Програмно-цільовий метод і проблематика його впровадження в бюджетний процес місцевих бюджетів. Державне будівництво. 2013. № 2. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/DeBu_2013_2_19 (дата звернення: 22.03.2021).
- 40.Тарасюк М. В. Бюджетне планування в Україні. Вісник Київського національного торговельно-економічного університету. 2018. № 2. С. 19-31.
- 41.Трайтлі В. Вдосконалення методологічного та нормативно-правового забезпечення державних цільових програм в контексті зарубіжного досвіду. Світ фінансів. 2014. Вип. 2. - С. 33-37.
- 42.Тищенко Т.В. Долгосрочные целевые программы в США и Канаде: модели планирования и особенности структуры. Финансовый журнал. 2015. № 1. С. 52-59.
- 43.Чугунов І.Я. Державне фінансове регулювання економічних перетворень. Київ : Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2015. 376 с.
- 44.Щелкунов В. І.Методичні підходи до оцінки ефективності реалізації цільових програм розвитку соціальної інфраструктури регіону. Вчені записки Таврійського національного університету імені В. І. Вернадського. Серія : Економіка і управління. 2018. Т. 29(68). № 3. С. 123-128.

- 45.Юшков П. О. Проблеми і недоліки реалізації проєктів державних цільових програм у системі проєктного управління економіки України. Причорноморські економічні студії. 2019. Вип. 47. Ч. 1. С. 187–191.
- 46.Юшков П.О. Удосконалення процесу проєктного управління національною економікою: автореферат дис. канд. екон. наук : 08.00.0. Класич. приват. ун-т. Запоріжжя, 2020. 20 с.
- 47.Юшков П. О. Оцінка впровадження системи проєктного управління розвитком національної економіки. Причорноморські економічні студії. 2019.Вип. 41. С. 209–214
- 48.A Guide to the Project Management Body of Knowledge (PMBOK® Guide) – Fifth Edition, 2013, Project Management Institute, Inc.
- 49.Kerzner H. Project Management: A Systems Approach to Planning, Scheduling and Controlling. USA. 2003. P. 230–267.
- 50.Dowler E., Green J., Bauer M. W., Gasperoni G. Assessing public perception: issues and methods. In: Health, Hazard and Public Debate: Lessons for Risk Communication From the Bse/Cjd Saga. Switzerland : Geneva, WHO, 2006. P. 40-60.

ДОДАТКИ

Додаток А

Державні інвестиційні проекти за даними Міністерства економіки України станом на 2021 рік

Код проекту	Найменування проекту	Строки розроблення (реалізації) проекту, рік початку і завершення	Загальна вартість проекту, тис.гривень	Профінансовано на 01.01.2020, тис.гривень	Обсяг фінансування, передбачений державним бюджетом на 2020 рік, тис. гривень
	УСЬОГО		162 156 919,77	16 842 453,12	16 553 054,27
	01 - Охорона здоров'я, всього		14 197 269,44	4 146 955,82	701 392,70
01.1	Будівництво сучасного лікувально-діагностичного комплексу Національної дитячої спеціалізованої лікарні "Охматдит", (перехідний з 2016)	2011-2021	4 984 492,468	3 024 618,906	500 000,000
01.2	Реконструкція і розширення національного інституту раку по вул. Ломоносова 33/43, в Голосіївському р-ні м. Києві	2012-2023	2 562 674,560	93 200,790	1 000,000
01.3	Реконструкція рентген-радіологічного відділення Державної установи "Інститут отоларингології ім. проф. О.С.Коломійченка НАМН України" з метою введення в експлуатацію закупленого у 2011-2013 роках високовартісного медичного обладнання (перехідний з 2016)	2011-2021	189 402,155	166 092,200	0,000
01.4	Реставрація з реабілітацією та пристосуванням клінічного корпусу №3 ДУ "Інститут нейрохірургії ім.акад. А.П.Ромоданова НАМН України" по вул. Платона Майбороди (Мануїльського), 32 в Шевченківському р-ні м.Києва	2011-2017	190 533,700	190 533,700	
01.5	Створення сучасної клінічної бази для хірургічного лікування очної патології	1986-2021	562 595,000	170 704,000	90 000,000

	(недобудованого лікувального корпусу за адресою м. Одеса, Французький бул. 49/51). Коригування (перехідний з 2017)				
01.6	Покращення якості променевої терапії при лікуванні онкологічних захворювань в Національному інституті раку (перехідний з 2017)	2011-2018	77 246,000	26 885,000	0,000
01.7	Запровадження медичної інформаційної системи в Національному інституті раку (перехідний з 2017)	2017-2018	88 349,000	17 236,000	0,000
01.8	Добудова лікувального корпусу Державного закладу "Прикарпатський центр репродукції людини на вул. Чорновола, 51-Г, в м. Івано-Франківську"	2011-2017	71 162,000	70 066,400	
01.9	Будівництво лікувально-реабілітаційного корпусу ДУ "Національний інститут серцево судинної хірургії ім. М.М.Амосова НАМНУ" (перехідний з 2017)	2012-2021	2 837 682,680	227 121,565	76 320,300
01.10	Удосконалення молекулярно-генетичної діагностики онкологічних захворювань в Україні	2020-2021	106 124,563	0,000	1 400,000
01.11	Завершення реконструкції та технічного переоснащення будівель Державної установи "Національний інститут фтизіатрії і пульмонології ім. Ф. Г. Яновського НАМН України" з метою приведення до санітарних норм	2018-2020	88 464,000	76 973,000	0,000
01.12	"Національний науково-практичний центр нейротравми і нейрореабілітації" у складі Державної установи "Інститут нейрохірургії ім. акад. А. П. Ромоданова НАМН України" за адресою м. Київ, вул. Платона Майбороди, 32 (перехідний з 2018)	1990-2021	644 683,000	64 766,900	7 800,000
01.13	Удосконалення методів функціональної діагностики шляхом модернізації технологічного обладнання	2019	15 310,000	15 309,500	

	для підвищення якості надання медичної допомоги (перехідний з 2018)				
01.14	Будівництво клініко-симуляційного центру Вишого державного навчального закладу Української медичної стоматологічної академії, розташованого за адресою: Полтавська область, м. Полтава, вул. Шевченка, 23 (перехідний з 2019)	2019-2021	212 567,838	3 447,855	0,000
01.15	Реконструкція частини корпусів гострої коронарної недостатності та лабораторії радіоізотопних методів дослідження ДУ "ННЦ Інститут кардіології ім. акад. М. Д. Стражеска" НАМН України, за адресою: м. Київ, вул. Народного Ополчення, 5	2020-2022	387 589,000	0,000	1 800,000
01.16	Комплексна діагностика та лікування пацієнтів з важкими вірусними та вірусно-бактеріальними пневмоніями у дорослого населення на основі впровадження унікальних інноваційних технологій	2021	29 990,000	0,000	0,000
01.17	Удосконалення профілактики, діагностики, хірургічного лікування офтальмологічної патології у дорослого населення на основі впровадження інноваційних технологій	2020	23 072,400	0,000	23 072,400
01.18	Реконструкція приміщень 1,3,4 поверхів кардіологічного та фасаду кардіологічного та господарського корпусів Державної установи "Інститут серця МОЗ України" за адресою: м. Київ, вул. Братиславська, 5а	2021	332 197,976	0,000	0,000
01.19	Реконструкція Дитячого корпусу № 2 ДУ "Інститут педіатрії, акушерства і гінекології ім. акад. О. М. Лук'янової НАМН України за адресою: м. Київ, вул. П. Майбороди, 8	2021-2022	311 255,000	0,000	0,000
01.20	Реконструкція лабораторного корпусу для створення централізованої лабораторії ДУ "Інститут педіатрії, акушерства і гінекології ім. акад. О. М. Лук'янової НАМН України	2021-2022	314 084,000	0,000	0,000

	за адресою: м. Київ, вул. П. Майбороди, 8				
01.21	Реконструкція блока "Б" лікувального корпусу № 3 Клінічної лікарні "Феофанія" Державного управління справами по вул. Ак. Заболотного, 21 у Голосіївському районі м. Києва	2021	137 981,300	0,000	0,000
01.22	Підвищення доступності та якості надання медичної допомоги населенню із захворюваннями ЛОР-органів на основі впровадження інноваційних високотехнологічних методів комплексної діагностики та хірургічного лікування в умовах багатoproфільного закладу охорони здоров'я	2021	29 812,800	0,000	0,000
	02 - Соціально-культурна сфера, всього		6 928 643,373	1 458 754,513	0,000
02.1	Реставрація та пристосування Маріїнського палацу по вул.Грушевського, 5а, м.Київ <i>(перехідний з 2016)</i>	2002-2019	1 469 857,800	922 807,800	
02.2	Створення Національного культурно-мистецького та музейного комплексу "Мистецький арсенал". <i>(Фінансувався у 2016 році)</i>	2005-2035	4 179 352,000	445 357,100	0,000
02.3	Реставрація з переплануванням горищних приміщень в буд. №5. на вул. Нижанківського під навчальні приміщення Львівської національної музичної академії ім. М. В. Лисенка в межах об'єму існуючого горища. <i>(перехідний з 2017 року)</i>	2015-2017	13 696,100	12 686,400	0,000
02.4	Вдосконалення термоізоляційних властивостей будівлі Державного підприємства "Харківський національний академічний театр опери та балету ім. М. В. Лисенка" систем теплопостачання, кондиціювання і вентиляції <i>(перехідний з 2018)</i>	2018-2021	134 171,000	44 055,300	0,000

02.5	Відновлення матеріально-технічної бази та об'єктів інфраструктури ДП "Міжнародний дитячий центр "Артек" (перехідний з 2018)	2018-2024	184 272,000	20 157,000	0,000
02.6	Реконструкція будівлі Державного підприємства "Національний центр ділового та культурного співробітництва "Український дім" на вул. Хрещатик, 2, в м. Києві (перехідний з 2019)	2012-2023	727 519,000	12 442,000	0,000
02.7	Створення першого в Україні акустичного концертного залу в приміщенні Львівської середньої спеціалізованої музичної школи-інтернату імені С. Крушельницької	2021-2022	35 656,013	1 248,913	0,000
02.8	Створення сучасного мультифункціонального мистецького простору шляхом нового будівництва на вул. Стефаника, 3, у м. Львові	2021-2023	77 998,900	0,000	0,000
02.9	Модернізація сцени Львівського національного академічного театру опери та балету імені Соломії Крушельницької	2021-2022	106 120,560	0,000	0,000
	03 - Спортивна сфера, всього		2 567 834,230	8 230,420	0,000
03.1	Реконструкція легкоатлетичного ядра державного підприємства "Спортивний комплекс "Атлет", за адресою м. Київ, пров. Лабораторний, 7а (перехідний з 2019)	2015-2021	80 247,230	4 409,420	0,000
03.2	Будівництво Льодової арени в м. Києві (перехідний з 2019)	2019-2023	1 694 741,000	30,000	0,000
03.3	Будівництво спеціалізованого плавального комплексу олімпійського класу включно з капітальним ремонтом котельні та зовнішніх мереж державного підприємства "Олімпійський навчально-спортивний центр "Конча-Заспа" за адресою м. Київ, Столичне Шоссе, 19	2017-2022	792 846,000	3 791,000	0,000
	04 - Сфера освіти, всього		1 449 562,735	411 500,393	33 200,000

04.1	Реставрація староакадемічного корпусу ансамблю Братського монастиря по вул. Г. Сковороди, 2 у Подільському районі м. Києва (перехідний з 2019)	2017-2023	199 831,809	27 126,024	6 000,000
04.2	Реконструкція з перепрофілюванням незавершеного будівництва будинку культури в м. Острог під навчальний корпус Національного університету "Острозька академія" (перехідний з 2018)	2007-2019	122 324,700	122 324,700	0,000
04.3	Реставрація головного корпусу Львівського національного університету імені Івана Франка (перехідний з 2018)	2017-2021	103 800,012	47 808,412	20 000,000
04.4	Будівництво Міжнародного центру зустрічей студентської молоді України та Республіки Польща (перехідний з 2018)	2018 - 2021	193 342,174	81 681,189	0,000
04.5	Створення Міжнародного центру підготовки пілотів на базі Національного авіаційного університету (перехідний з 2019)	2019-2021	271 972,000	65 698,208	7 200,000
04.6	Реконструкція навчального корпусу №4 Черкаського Національного університету і. Богдана Хмельницького - пам'ятки архітектури місцевого значення за адресою: м. Черкаси. Вул. Остафія Дашковича, 24	2018-2019	60 130,500	57 788,420	0,000
04.7	Реконструкція об'єкту національного надбання "Аеродинамічний комплекс на базі надзвукової аеродинамічної труби Т-6 Національного аерокосмічного університету імені М.Є. Жуковського "Харківський авіаційний інститут"	2021-2024	85 659,100	0,000	0,000
04.8	"Реконструкція учбово-рекреаційного центру "Міжнародний Центр дитячої наукової творчості " по вул. Квітки Цісик, 14"	2021-2023	412 502,440	9 073,440	0,000
05 - Охорона навколишнього середовища, всього			11 428 925,350	985 453,613	121 415,200

05.1	Реконструкція гідротехнічних споруд захисних масивів дніпровських водосховищ <i>(перехідний з 2016)</i>	2016-2030	1 410 148,000	146 350,310	2 308,800
05.2	Закриття сховищ ПЗРВ "П черга ЧАЕС". Коригування	2012-2016	10 856,103	10 856,103	
05.3	Консервація сховища №29 ПЗРВ "Буряківка"	2016	2 584,907	2 569,800	
05.4	Забезпечення питним водопостачанням сільських населених пунктів Казанківського, Новобузького районів та реконструкція водоскидної споруди Софіївського водосховища Новобузького району Миколаївської області <i>(перехідний з 2019)</i>	2019-2021	77 370,000	34 492,500	5 131,900
05.5	Заходи із забезпечення комплексного протипаводкового захисту від шкідливої дії вод населених пунктів та сільськогосподарських угідь у Львівській області <i>(перехідний з 2019)</i>	2018-2028	1 485 166,440	178 999,000	3 851,500
05.6	Реалізація етапу остаточного закриття та консервації блоків № 1, 2, 3 ДСП "Чорнобильська АЕС"	2015-2028	1 367 652,000	412 551,000	85 727,000
05.7	Реалізація другого ПК Нового безпечного конфаймента та реконструкція об'єкта "Укриття"	2017-2027	4 704 468,000	1 928,000	0,000
05.8	Забезпечення комплексу заходів протипаводкового захисту від шкідливої дії вод та екологічного оздоровлення басейну української частини нижнього Дунаю в Одеській області	2020-2029	1 488 045,000	8 673,000	0,000
05.9	Будівництво водопровідних мереж в населених пунктах Львівської області, що користуються привізною водою	1996-2022	103 695,900	27 665,900	0,000
05.10	Створення комплексної системи поводження з радіоактивними матеріалами, які утворюються під час зняття з експлуатації енергоблоків та реконструкції об'єкта "Укриття"	2017-2024	778 939,000	161 368,000	24 396,000

	06 - Транспортна інфраструктура, всього		103 158 792,593	9 376 298,960	10 912 045,271
06.1	Покращення стану автомобільних доріг загального користування у Львівській області <i>(перехідний з 2016)</i>	2016-2021	3 692 191,146	1 670 978,777	790 077,911
06.2	Розвиток автомобільної дороги Н-31 Дніпро-Царичанка-Кобеляки-Решетилівка з 2018 фінансування за рахунок СФ ДБ (Державний дорожній фонд) <i>(перехідний з 2017 року)</i>	2017-2022	24 587 854,983	3 900 789,500	7 739 117,860
06.3	Будівництво II черги Південного обходу м. Дніпра	2012-2021	1 472 424,400	595 897,300	785 726,500
06.4	Відновлення та покращення транспортно-експлуатаційного стану автомобільної дороги державного значення М-12 Стрий - Тернопіль - Кіровоград - Знам'янка в межах Львівської, Івано-Франківської, Тернопільської областей	2019-2023	5 514 263,904	0,000	0,000
06.5	Приведення стану автомобільних доріг транспортного сполучення Київ-Суми - Харків (в межах Чернігівської та Сумської областей) до сучасних технічних вимог	2018-2024	8 570 000,000	308 115,383	866 483,000
06.6	Розбудова прикордонної дорожньої інфраструктури на підходах до пунктів пропуску на українсько-польському кордоні <i>(перехідний з 2017)</i>	2017-2021	2 231 760,000	0,000	152 800,000
06.7	Проект з розбудови прикордонної дорожньої інфраструктури та облаштування пунктів пропуску <i>(перехідний з 2017)</i>	2017-2020	750 000,000	0,000	21 120,000
06.8	Розбудова прикордонної інфраструктури на підходах до пунктів пропуску на українсько-угорському державному кордоні <i>(перехідний з 2017)</i>	2017-2021	1 641 000,000	0,000	26 720,000

06.9	Розвиток автомобільної дороги загального користування державного значення Н-18 Івано-Франківськ-Бучач-Тернопіль	2021-2022	1 265 034,230	0,000	0,000
06.10	Реконструкція та капітальний ремонт автомобільної дороги Н-08 Бориспіль-Дніпро-Запоріжжя (через м.Кременчук) Маріуполь, Черкаська область	2018-2024	2 217 196,000	5 196,000	0,000
06.11	Будівництво автотранспортної магістралі через р.Дніпро в м.Запоріжжі (автомобільна дорога Н-08 Бориспіль-Дніпро-Запоріжжя (через м.Кременчук)-Маріуполь "Під'їзд до о.Хортиця (автотранспортна магістраль через р. Дніпро у м.Запоріжжі)"	2004-2022	8 188 512,930	2 891 122,000	510 000,000
06.12	Створення транзитного кільця для вантажного транспорту у Львівській області	2019-2023	4 234 880,000	4 200,000	0,000
06.13	Розбудова прикордонно-дорожньої інфраструктури на українсько-молдавському державному кордоні з будівництвом мостового переходу через р.Дністер	2020-2023	1 283 400,000	0,000	0,000
06.14	Розбудова міжнародної автомобільної дороги загального користування державного значення М-14 Одеса-Мелітополь-Новоазовськ (на м. Таганрог) на ділянці Одеса-Миколаїв-Херсон	2020-2026	37 510 275,000	0,000	20 000,000
	07 - Функціонування органів влади та надання ними послуг, всього		19 210 225,450	46 434,403	4 775 001,100
07.1	Реконструкція та пристосування приміщень для розміщення в Україні представництв НАТО за адресою: вул. Авіаконструктора Сікорського Ігоря, 4-л в Шевченківському районі м. Києва	2016-2017	17 891,000	3 490,000	0,000
07.2	Завершення реконструкції режимного корпусу для тримання засуджених до довічного позбавлення волі в державній установі "Полтавська установа	2015-2021	20 763,100	4 034,200	0,000

	виконання покарань (№23)" (перехідний з 2017 року)				
07.3	Завершення будівництва лікарняного корпусу в державній установі "Голопристанська виправна колонія (№ 7) у Херсонській області" (перехідний з 2017)	2002-2021	55 153,500	11 415,900	7 970,300
07.4	Завершення будівництва режимного корпусу для засуджених до довічного позбавлення волі у державній установі "Вільнянська установа виконання покарань (№ 11) у Запорізькій області"	2001-2022	64 942,600	6 689,600	0,000
07.5	Завершення будівництва системи водопостачання у державній установі "Коломийська виправна колонія (№41)" в Івано-Франківській області	2012-2021	8 451,000	819,500	0,000
07.6	Розбудова підрозділів охорони кордону	2018-2020	210 015,600	0,000	5 118,000
07.7	Створення єдиної системи авіаційної безпеки та цивільного захисту в Україні	2018-2022	18 307 858,650	0,000	4 751 912,800
07.8	Створення фонду службового житла для Головного управління розвідки Міністерства оборони України	2019-2028	525 150,000	19 985,203	10 000,000
	08 - Забезпечення виробництва ракетно-космічної техніки, всього		286 188,600	0,000	0,000
08.1	Створення виробничих потужностей серійного виготовлення інерціальних датчиків і приладів систем навігації для ракетно-космічної техніки та систем військового призначення, шифр "Навігація"	2021-2022	138 832,200	0,000	0,000
08.2	Відновлення виробництва інфрачервоних систем самонаведення ракетного озброєння шляхом створення для них технологічного комплексу вітчизняного виробництва фотоприймачів, шифр "ІЧ ГСН"	2021-2022	147 356,400	0,000	0,000

	09 - Паливно-енергетична сфера, всього		2 929 478,000	408 825,000	10 000,000
09.01	Новокосятинівська шахта. Розвиток виробничих потужностей	2020-2023	2 929 478,000	408 825,000	10 000,000

Київський національний торговельно-економічний університет

Кафедра публічного управління та адміністрування

РЕФЕРАТ
ВИПУСКНОЇ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ
на тему:

РЕАЛІЗАЦІЯ ДЕРЖАВНИХ ПРОЕКТІВ І ПРОГРАМ

Студента 2 курсу, 5м групи,
спеціальності 281 «Публічне
управління та адміністрування»
спеціалізації «Публічне
управління та адміністрування»

Писаревського
Артема
Петровича

(підпис студента)

Науковий керівник
канд. екон. наук,
доцент

Головня
Юлія
Ігорівна

(підпис керівника)

Гарант освітньої програми
канд. екон. наук,
доцент

Дьяченко
Ольга
Володимирівна

(підпис гаранта)

Київ 2021

Випускна кваліфікаційна робота складається зі вступу, трьох розділів, висновків та пропозицій, списку використаних джерел з 50 найменувань, 1 додатком. Матеріали роботи містять 21 рисунок та 19 таблиць. Загальний обсяг роботи складає 81 сторінку комп'ютерного тексту, основної частини – 63 сторінки.

Для досягнення зазначеної мети було вирішено такі завдання:

- з'ясувати сутність проектного підходу, його місця та ролі в публічному управлінні;
- дослідити механізм розроблення та реалізації державних цільових проектів і програм;
- проаналізувати проектну діяльність Міністерства економіки України;
- здійснити оцінку ефективності виконання державних цільових проектів та програм;
- виокремити основні проблеми реалізації державних проектів та програм в Україні;
- обґрунтувати напрямки вдосконалення реалізації державних проектів та програм із урахуванням зарубіжного досвіду.

Об'єктом дослідження є процес реалізації державних проектів та програм за матеріалами Міністерства економіки України.

Предметом дослідження виступають теоретичні, методичні та практичні аспекти реалізації державних проектів та програм.

У роботі були використані загальнонаукові методи пізнання: методи теоретичного узагальнення, для теоретичного бачення різних позицій проблеми використовується аналіз та синтез, групування, для визначення напрямків реалізації державних проектів та програм було використано метод статистичного аналізу, порівняння, метод системного аналізу, графічний та табличний методи.

У першому розділі розглянуто проектний підхід, його місце та роль у публічному управлінні, визначено механізм розроблення та реалізації державних цільових проектів та програм.

У другому розділі розглянуто проектну діяльність Міністерства економіки України, наведено оцінку ефективності виконання державних цільових проектів та програм.

У третьому розділі наведено основні проблеми реалізації державних проектів та програм в Україні, досліджено шляхи вдосконалення реалізації державних проектів та програм із урахуванням зарубіжного досвіду.

Одержані результати можуть бути використані в практичній діяльності державних органів які реалізують державні проекти та програми.

АНОТАЦІЯ

Писаревського Артема Петровича

Реалізація державних проектів і програм

У випускній кваліфікаційній роботі: проаналізовано сучасний стан реалізації державних проектів і програм в Україні. Розглянуто теоретичні аспекти реалізації державних проектів та програм. Проаналізовано проектний підхід, його місце та роль в публічному управлінні. Опрацьовано механізм розроблення та реалізації державних цільових проектів і програм. Досліджено особливості реалізації державних проектів та програм. Розглянуто проектну діяльність Міністерства економіки України. Проаналізовано ефективність виконання державних цільових проектів та програм. Досліджено напрямки вдосконалення реалізації державних проектів та програм. Виокремлено основні проблеми реалізації державних проектів та програм в Україні. Розроблено шляхи вдосконалення реалізації державних проектів та програм із урахуванням зарубіжного досвіду.

Ключові слова: Державні, проекти, програми, рекомендації.

SUMMARY

Pysarevskyi Artem Petrovich

Implementation of state projects and programs

In the final qualification work: the current state of implementation of state projects and programs in Ukraine is analyzed. Theoretical aspects of the implementation of state projects and programs are considered. The project approach, its place and role in public administration are analyzed. The mechanism for developing and implementing state targeted projects and programs has been worked out. Features of implementation of state projects and programs are studied. The project activities of the Ministry of economy of Ukraine are considered. The effectiveness of implementing state targeted projects and programs is analyzed. The directions of improving the implementation of state projects and programs are studied. The main problems of implementing state projects and programs in Ukraine are highlighted. Ways to improve the implementation of state projects and programs have been developed, taking into account foreign experience.

Key words: State, projects, programs, recommendations.

РЕЦЕНЗІЯ

на випускні кваліфікаційну роботу
студента Писаревського Артема Петровича
2 курсу 5мз групи заочної форми навчання
спеціальності 281 «Публічне управління та адміністрування»
на тему «Реалізація державних проєктів і програм»
(за матеріалами Міністерства економіки України)

Випускна кваліфікаційна робота виконана на тему, яка є актуальною для сфери публічного управління у сучасних умовах розвитку економіки, передбачає вдосконалення реалізації державних проєктів та програм. Виконана робота за змістом відповідає завданню в повному обсязі. Студент продемонстрував достатній рівень володіння теоретичним матеріалом щодо обґрунтування теоретичних та аналітичних даних щодо реалізації державних проєктів і програм та вміння застосовувати цей матеріал у процесі реального дослідження.

Робота розкриває сучасний стан реалізації державних проєктів і програм. В роботі проаналізовано проєктний підхід, його місце та роль в публічному управлінні, проаналізовано механізм розроблення та реалізації державних цільових проєктів і програм. Досліджено особливості реалізації державних проєктів та програм в сучасних умовах, проаналізовано проблеми реалізації та напрями вдосконалення державних проєктів та програм, досліджено та запропоновано заходи щодо вдосконалення реалізації державних проєктів та програм в Україні.

Якість оформлення випускної кваліфікаційної роботи можна вважати задовільною. Основні вимоги щодо оформлення матеріалу враховані. Слід відзначити деякі несуттєві порушення стилю викладення матеріалу, який в окремих місцях роботи є ненауковим. В цілому матеріал роботи викладено послідовно і логічно.

Випускна кваліфікаційна робота рекомендується до захисту.

Рецензент

Начальник Обухівського районного сектору

№ 2 філії Державної установи

«Центр пробації»

у м. Києві та Київській області

майор внутрішньої служби

Наталія ПОГРЕБЕННА

Завідувачу кафедри публічного
управління та адміністрування
Новіковій Н.Л.

Заява

Я, Писаревський Артем Петрович, повідомляю, що за результатами здійснення самостійної перевірки з використанням програмно-технічних засобів у наданій випускній кваліфікаційній роботі на тему: «Реалізація Державних проектів і програм за матеріалами Міністерства економіки України» не міститься елементів академічного плагіату. У випадках використання прямих запозичень з друкованих та електронних джерел, вказані відповідні посилання.

Робота для перевірки надається у друкованому та електронному варіантах. Електронна версія роботи ідентична з друкованою.

«14» Листопада 2021 року

_____ (підпис)

Згода

Я, Писаревський Артем Петрович, цим засвідчую, що є автором випускної кваліфікаційної роботи на тему: “Реалізація державних проектів і програм» за матеріалами Міністерства економіки України несую повну відповідальність за достовірність, точність та повноту поданої у роботі інформації, жодна частина роботи не була скопійована, за винятком випадків, коли робиться належне підтвердження в присвоєнні. Я підтверджую, що у роботі не міститься державної таємниці або інформації для службового користування.

Цим засвідчую, що жодна частина цієї роботи не була опублікована мною раніше.

Я даю дозвіл на те, що моя робота буде направлена в інституційний депозитарій Київського національного торговельно-економічного університету і збережена в базі даних для майбутньої перевірки плагіату.

«14» Листопада 2021 року

(Писаревський Артем Петрович)

Підпис

Прізвище, ініціали